

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
Szerkesztőség.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A megvádolt egyszerűsítés.

Írta: dr. Fábry Sándor, Békésvármegye alispánja.
Budapest, március 15.

Annak a szíves felszólításnak, hogy a közigazgatási ügyviteli szabályzatokról — a végrehajtásuk körül szerzett tapasztalatok alapján — mondjak véleményt, készséggel teszek eleget; bár, előre is jeleznem kell, hogy arra, hogy e szabályzatok gyakorlati bevalásáról teljes és végleges ítéletet mondhassunk, az életbeléptetésük óta letelt két hónap még nem elég, mivel a szabályzatok összes intézkedései csakis fokozatos végrehajtásuk alkalmából lesznek kellően mérlegelhetők és véglegesen megítélhetők.

A szerkesztő ur szíves felhívását mégis készséggel teljesítem, mert a szabályzatok életbeléptetésének nehézségein tulesve, rendelkezéseiknek javarészt máris kipróbálva, már ezidőszent empirikusan alkothatunk képet azok gyakorlati bevalásáról és ha nem is a szabályzatok összes intézkedéseiről, de általánosságban, tapasztalati alapon, mondhatunk kritikát a szabályzatok felett.

E kritikám ellenkezik a szabályzatokról eddigel, s különösen a nyomban életbeléptetésük után általában hangoztatott kedvezőtlen véleményekkel és épp azért erkölcsi szükségét is érzem, hogy nézetemet — ha már erre felkértem — nyilvánosságra hozzam.

Az egyszerűsítés gyűjtőnéve alatt megalkotott törvényt és az ügyviteli szabályzatok munkáját eleve a legnagyobb jóakarattal méltatta állandóan a közvélemény, talán túlságos jóakarattal is, átalakító erőt tulajdonítva ezeknek a közigazgatásban; aztán népes ankétán a közigazgatás hivatott szakférfiai, kora reggeltől késő estig, fárasztó munkában, hosszú napokon át tárgyalták e szabályzatokat s a részletes tárgyalások folyama alatt az elismerés, a dicséret szavai egyre ismétlődtek azok kiünösége s gyakorlati volta felett: és ime, alig hogy megjelentek e szabályzatok — különös, de való — majdnem egyhangulag hangzott fel a kritika, hogy rendelkezéseik nem jelentenek egyszerűsítést, sőt komplikációkra vezetnek s zaporítják, ahelyett, hogy fogsasztanák, a munkát. Még tulajdonképpen át se lehetett tanulmányozni a terjedelmes kötet számba menő rendelkezéseket, nem hogy a gyakorlatban való bevalásukról képet lehetett volna alkotni, s már is elítélték őket. Mint a költő mondja: „Még a buza ki sem hányt a fejét, már a madár mind megette a szemét.”

S a kritikának ily első formában való megalakulása természetes. Vajjon ki fog, akinek nem szorosan vett kötelessége — mai, rövid lélegzetű korunkban, midőn a közéleti tanulmányoknál kedvesebb a vezércikk, a regény-nél a tárca, a levélnél a képes levelező-lap, — száraz ügyviteli szabályzatok unalmas paragrafusainak utvesztőjébe tévelyedni? S vajjon lehet-e gyakorlati szabályzatokat elméleti uton rövidesen tárgyilagos bírálat alá venni?

Az egyszerűsítés jellegéje alatt egyszerre kiadott szabályzatok nagy tömege külső hatáskörben kellett oly általános benyomást, amint hogy természetszerűleg körülbelől nem is keltethetett mást, minthogy azok egyszerűsítésre nem vezetnek.

Tényleg átlapozva e szabályzatok füzetét, a szakaszok tömkelege, a rendelkezések

minuciózus halmaza méltán támaszthatta még a közigazgatás munkásaiban is a kételyt, hogy e temérdek rendelkezés egybevágjon és rendet és különösen egyszerűsítést teremthessen meg.

Természetesen alakult meg tehát ez az első kritika, amint azonban a gyakorlat már is igazolja, téves volt annak kiindulási pontja és amennyiben tanulmányon alapult, elhamarkodott volt.

Ügyviteli szabályzatot ugyanis — legyen bár annak célzata a rendezés mellett az egyszerűsítés — másként nem lehet jól megalkotni, mint tényleg a rendelkezéseknek a legapróbb részletekig való körülírásával, ami aztán természetesen a szakaszok tömegére vezet; mert elég a teoriában az elveket odavetni, de a kezelési szabályzatokban, az eljárás mikéntjének meghatározásában a leíró stílust kell alkalmazni, egyébként a rendelkezésekkel alkotunk bonyodalmat rend és egyszerűsítés helyett.

Igy van ez a szintén terjedelmes bírói ügyviteli szabályzatokban is s azon nem ütközött meg annak idején senki. Igaz, hogy a bírói ügyviteli szabályzatok életbeléptetése szerencsésebb körülmények között történt. Egyszerűsége és fejlettebb eljárási rend előzte meg már azokat, mint a közigazgatásnál. A közigazgatási ügyvitel ugyanis eddigel a legtöbb vármegyében nem volt egyáltalán szabályozva, egységes gyakorlat pedig a vármegyékben autonóm voltaként fogva ki sem fejlődhetett s dacára ennek, ezidei január 1-én, aránylag rövid előkészület után, egyszerre át kellett térni a közigazgatás minden vonalán az új rendre.

S jött az új rend életbeléptetése akkor, az év elején, midőn a közigazgatási hivatalokban az éves, féléves, negyedéves időszaki jelentések, a mult évi hátrálékok elosztását célzó fokozottabb tevékenység s a legtöbb vármegyében a negyedévi közgyűlés folytán legtöbb a munka, s jött az idei január 1-jével, midőn a vármegyei pénztárak átadása hetekre kötötte le a központi tisztúkat egy részét.

Csak természetes, hogy a szabályzatoknak ily körülmények között való életbeléptetése és kellő előkészület nélkül való végrehajtása — mert a kellő előkészület fizikailag lehetetlen volt — mindenütt a legnagyobb tevékenységet igényelte s ott, hol az átmenet a régi rendről igen eltérő volt, nehézségekbe is ütközött. Aztán az utat megszokni nehéz is, a régi megszokottól megválni, ha rossz is az, nem kellemes, a legtöbb dolog között pedig beleszokni az ujba, felette nehéz. Nem lehet csodálni, hogy felhangzott a tisztviselői körökben az összetorlódtó munka és újítás nyomán a panasz s a sok dolog miatt kérelhellenül a szegény ügyviteli szabályzatok lettek elmarasztalva.

Pedig ma már belátjuk, hogy e szabályzatok ezt a barátságatlan fogadtatást nem érdemelték meg.

Békésvármegyében is legnagyobb részét előítéletekkel fogadták e szabályzatokat; az újításban kerestük a más évek elején ily külső körülményre vissza nem vezetett sok dolog okát, ma azonban, midőn átvesz a kezdet nehézségein, az új rend már javarészt átment a gyakorlatba, konstatalható, hogy akadályokat, komplikációkat, több munkát nem okoz, mert ha néhol a rend kedvéért több kezelési dolgot is ad, hatalmasan kárpótól tényleges

egyszerűsítéseiben és egyre jobban ösmerjük fel általában a sok helyes rendelkezést, melyek valóban alkalmasak arra, hogy a közigazgatási ügyvitelt rendszeressé, egyszerűbbé s egyöntetűvé tegyék, s kell, hogy méltányoljuk azt az alapos gondosságot, melylyel e szabályok úgy vannak megalkotva, hogy hízagot sehol sem hagyva, rendelkezéseik egybevágóknak, mint a pontosan működő gépezet kerekéi, s az eljárás legkisebb részleteire is megtaláljuk a rendelkezéseket.

Meg vagyok győződve, hogy beleszokva az új rendbe, így lesz ez az összes törvényhatóságoknál.

Megjegyzem, hogy ezt az ítéletem eddigel csakis a szorosan vett közigazgatási hivatalokra nézve alkothattam meg, az árvaszéki ügyrendre nézve csakis megejtendő vizsgálataim alapján tudnék nyilatkozni.

Tapasztalataink szerint rendet hoznak be e szabályok a közigazgatásba és pedig egyszerű, áttekinthető rendet. Hol a közigazgatási ügyvitel egységesen szabályozva nem volt, mint hazánkban, ott természetesen elsősorban az ügyviteli rendjét kellett megteremteni, de a megoldás annyiban az ügyviteli egyszerűsítése is, amennyiben az a lehető áttetsző alakban, mondhatni majdnem minden fölöslegessé és minden sallang elkerülésével, sőt a szokáson megalakult közigazgatási eljárás kinövésének lenyenesésével, állapítja meg az ügyvitel rendjét.

Közvetlenség a közigazgatásban. Mily nagy elv, mily újítás, mily egyszerűsítés ez. A régi vármegye mondhatni méltóságán alulnak tartotta, hogy községekkel közvetlenül rendelkezék, idegen vármegye községekkel közvetlenül levelezen s minden, szolgabírói ellenőrzést nem igénylő kérdésben is közvetítő volt a főszolgabíró s hivatala ezáltal valóságos postahivatalává vált. Ma az ügyviteli szabályzat alapján ezen lélekölő, más érdemi munkától elvonó, postamunkáktól megkímélvők a főszolgabírák, elesik a sok iktatvány s a sok lényeg nélküli kezelési teendő s közvetlenül adják ki rendelkezéseiket a községeknek a törvényhatóság közgyűlése, a közigazgatási bizottság és alispán, sőt a kézbesítési utasítás alapján közvetlenül adják ki határozataikat a hatóságok az ügyfeleknek is; és rövid uton való az érintkezés, a véleményeknek az aktára való vezetésével, a helyi hatóságok között. Ez az eljárásban a leghelyesebb egyszerűsítés s a fölös munkának igazi apasztása.

A telefon, a tudakozó lapok, a hivatalos lap intézményei, a hivatalos szebkönyv mind igen alkalmasak arra, hogy az eljárást gyorsabbá és egyszerűbbé tegyék. A meghirdetést igénylő közérdekű határozatoknak a hivatalos lapban való egyszerű közzététele által való meghirdetése, ezzel kapcsolatban az eddig rengeteg számban összegyűlemllett hirdetési bizonyítványoknak mellőzése egyike a legszencsesebb ideáknak a közigazgatási aktaszámok s a hatóságok munkájának kevesbítésére. A hivatalos lap az elvi jelentőségű határozatok nyomtatott, bekötött tára, amely állandóan egyik alkalmas segédeszköze leend a közigazgatási tisztviselőknak az elvi jelentőségű és egyéb állandó érvényű határozatok felhasználásában.

A központi tulajdonképpeni előadóknak, a jegyzőknek rendkívül megkönnyíti munkáját a szabályzat az okos munkamegosztás által: fő-

orvost, főügyészt, mérnököt, levéltárnokot, állatorvost az előadók közé vonván be az. A járási hivatalok rég nélkülözött segédeit nyernék legközelebb a járási számvevőben. A levéltárnoki állás eddig a legtöbb vármegyében szinkura volt, most a levéltárnok — legalább vármegyében — kitűnően referálja a levéltári kezeléssel kapcsolatos összes anyakönyvi ügyeket, a névváltoztatási ügyeket stb. s vezeti a hozzá utalt nyilvántartásokat. A szakelődők kifogástalanul teljesen maguk végzik és referálják a hatáskörükhöz tartozó ügyek intézkedési előkészítéseit.

A rendszeresen és tág körzetben megalkotott *minta-lapok* kétségtelenül igen alkalmasak lesznek az előadók munkájának egyszerűbbé s könnyebbé tételére. Az *előadói ívek* módot nyújtanak az egyszerű hátrírti és rövid uton való intézkedésre. A gyakoribb intézkedések tervezésére előírt előadói ívet a maga sokféle előjegyzésével kicsinyítő mosolylyal fogadtuk megében s csakis köteles kipróbálásra vettük alkalmazásba s ime, a gyakorlatban az intézkedés egyszerűsége, könnyűsége és gyorsasága által oly előnyösnek bizonyult, hogy ma már valóságos előszerelettel alkalmazzzák előadói hátrírti intézkedésekben.

A *közgyűlési ügyek* előírt előkészítése, szemből az e tekintetben követett sokféle és hézagos gyakorlattal, teljesen megfelelő, sőt kitűnő. Ez idei első közgyűlésünkön kétségtelenül megállapítottuk az ide vonatkozó rendelkezések szabotosságát s előnyeit.

A sokféle *iktatókönyvek* egyesítése s ezzel az ügyvitelnek az egész kezelési vonalon való egyszerűsítése a kezelő hivatalokat sok munkától szabadította fel. A *gyűjtő-ívek* rendszere, mely szerint külön iktatás nélkül egy-egy szám alatt gyűjtetnek az időszaki jelentések s az összes alantós hatóságoktól bevárando jelentések, továbbá a nemleges jelentések bekvánásának mellőzése ezekkel apasztia évenként az iktatmányok számát. A bélyegzők alkalmazásának elrendelése gyorsabb s jobban kihasználhatóvá teszi a kezelő munkáját.

A vármegyék *irattárai* eddig a legnagyobb részben a kezelésben való biztosság nélkül szűkölködtek. Ahány vármegye, annyiféle volt az irattári kezelés; amint ezt egy-egy irattárnok megalkotta, vagy elődjétől eltanulta, esetleg amint annak rendjét a vármegye általános vonásokba szabályrendelileg megállapította. Örökös baj is volt az irattári felszerelésekkel. E mizeriákon segíteni óhajta, évekként elelőtt egyik vármegyei tisztviselőt 10—12 vármegyébe küldöttem ki az irattárak tanulmányozására. Kiküldöttem azzal jött haza, hogy mindenütt egyaránt panaszkodnak az irattári kezelés rosszására felett, de irányítást a jobbra nem igen tudtak sehol adni. Hát e tekintetben a leghelyesebb rendszert a miniszteri ügyviteli szabályzat állapította meg: az alapszamos rendszerben. A gyakorlatban ez feltétlenül beválk, kezelése könnyű, rendkívül egyszerű, a kapcsolatos ügyiratokra biztosan rávezet. Már maga ez a helyes irattári rendszer megállapítása óriási előnye az ügyviteli szabályoknak. Egyet azonban kifogások ebből s ez a 215. § azon rendelkezése, hogy az oly iratosomokat, amelyekhez a következő években új iktatmányok érkeznék, abba az irattárhoz kell áthelyezni, amelybe a folyó évi alapszám szerint tartoznak. Az iratoknak ez a mozgósítása ellenkezik az alapszamos rendszer jellegével, felesleges s komplikálja a dolgot, nem hogy egyszerűsítendő. De ezen, ha a gyakorlat teljesen beigazolta ezirányu eddigi észleletünket, pársornyi rendelettel könnyű lesz segíteni.

A kiadóhivatal tevékenysége a sokféle való expedíálással természetesen fokozódott, ezzel szemben azonban a nagyközönség s a közigazgatás érdeme éri meg az intézkedések gyorsaságának s közvetlenségének rendkívüli előnyeit.

A járási hivatalokban nálunk szintén teljesen beválk az új rend; lényegében

ugyanaz az, még egyszerűbbé téve, mint a központon.

Közsegeinkből egy panasz-szó nem hangzott fel a jegyzői ügyviteli szabályzatok ellen. És természetesen is ez, hisz a jegyzői ügyvitel — tekintettel a községek rendkívüli különbségeire — nagyon helyesen csupán a legkedvezőbb közigazgatási követelmények felállításával lett megállapítva s azok betartása nélkül, mik ott körülírva vannak, jó jegyzői írodát elképzelni se lehet, ugy, hogy valóban érthetlenné, ha a községi jegyzői ügyviteli szabályok ellen is panaszok hangzanak fel. Átolvastam a zalai és vas megyei jegyzők memorandumát, olvastam az udvarhelymegyeiek petitumát s azt látom azokból, hogy nem is az ügyviteli szabályzat ellen irányul az ő panaszuk, hanem azon méltó keserűségükből fakad fel, hogy anyagi helyzetük és a segédmunkaerő rendezése helyett egyelőre csak munkakörük rendezését kapták.

Maguk a szabályzatok egyszerűsége általuk elérni óhajtott célt feltétlenül biztosítják. A vármegyei szabályzat első része még hozzá a *szolgálati pragmatika* előkészítésével tekinthető s figyelmen kívül nem hagyható előnyök foglalt magában a tisztviselői karra nézve: a javadalmak folyósításának, kiterjesztésének jóakaratu rendezésében; megszüntetésében azon eddigi igazságtalanságnak, hogy a helyettesítő tisztviselő alsóbb állásának javadalma mellett volt kénytelen teljesíteni rendszerinti lakhelyétől távol a magasabb állás helyettesítését; a fizetési előlegek oly kedvező megállapításában, hogy az eddigi 10 százalék helyett teljes három havi fizetését veheti előlegül igénybe a tisztviselő s nem kell azt okvetlen még azon évben lefizetnie. Szabályozva lett az átköltözési illeték, a vasárnapi munkaszünet stb. stb.

Mindezek előnyök. Ezt megtagadni szűkeblűség volna.

Általában véve tebat az ügyviteli szabályzatokat a közigazgatás gyorsabbá tételére, egyszerűsítésére, közvetlenségére s mindezek folytán a nagyközönség érdekeinek jobb kiszolgálására, másrészt a tisztviselői kar szolgálati érdekeinek előbbrevitelére is alkalmasoknak tartom s meg vagyok győződve, hogy fokozatos kiegészítésekkel e szabályzatok teljesen be fognak válni.

Nem hallgathatom el azonban, hogy a vármegyei központi szolgálatban némi visszacsúszást idézett elő a vármegyei *számvevői szolgálat* államosítása. Ugyanis ezelőtt a jól szervezett vármegyei számvevőség mint előadó végezte az összes gazdasági kérdésekkel kapcsolatos ügyek előkészítését és közvetlen előadását ugy az alispánnál, mint az összes bizottságokban. A pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség szervezésénél és elkülönítésénél állásánál fogva közvetlenül nem referál, az üléseken elő nem ad, egyes határozatokat igénylő ügyiratokat csak véleményével lát el, aztán az elintézés maga és az előadás a jegyzők feladatát képezvén, ez részben szaporítja az utóbbiak teendőit. S ha a pénzügyigazgatóság nem a vármegyeház közelében van, a számvevőséggel való érintkezés is nehézkes, elmaradnak a gazdasági kérdések szakszerű megbeszélései s a legfontosabb ág, a pénzügy, másodlagos ellátásban részesül. Ezen okvetlen kell és lehet segíteni. A legelső lépés kell hogy legyen e tekintetben az alispán és számvevőségi főnök hivatalainak telefonnal való összeköttetése. Nem szabad azonban elhallgatni azt sem, hogy a számvevőség államosításának ezen hátrányaival szemben a pénzügyi szak államosításának nagy előnye, hogy az alispán — s jó részben a főszolgabíró — felszabadult a pénztárvétel naponkénti terhes kezelési munkájától s az alispánnal együtt a központi tisztikar egy része a havi pénztárvizsgálatoktól.

Egészében véve azzal a konkluzióval végzem cikkemet, hogy a közigazgatási ügyviteli szabályok előreláthatólag beválnak, bizalommal várhatjuk azok üdvös hatásait, rendet,

egyszerűséget, egyöntetűséget teremtenek meg azok kétségtelenül közigazgatásunkban s alkalmas előkészítők a közigazgatás egységes általános szervezeti reformjának.

Március tizenötödikén.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 15.

Szívében templomi áhitattal, ajkán a lelkesedés örömeivel ünnepelte ma az egész ország a szabadság napját. A főváros palotáin, a falvak nádfeleles kis házáin, mindenütt, amerre a magyar szó hallik, szép nemzeti zászlók lengése hirdette a nemzet kegyeletes halájt azoknak a titárok emléke iránt, akiknek dicsősége összeforrta a haza nagyságával. A nemzet jövő reményei az iskolákban, az ifjak és öregek ünneppi gyülekezeteiben merültek el eszményeik csudálatába. Az ország fővárosában a Petőfi szobra előtt gyult ki a hazafias lelkesedés lángja és megmutatta nekünk azt a szép jövőt, amikor leomlanak a visszavonásnak utolsó romjai is és újra együtt érez majd a magyar társadalom, mint a nagy márciusi napokban, amikor összetartása és egyetértése világraszóló csodákat művelt. Illő kegyeletté utította föl a nagy idők emlékeit ezáltal is a *Petőfi Társaság* és a *Budapesti Újságírók Egyesülete*. Mind e hazafias ünnepségekhez békesen illeszkedett a munkástömeg hódolata a magyar szabadság költőjének szobránál. Husz-harmincezer ember vonult föl dícsőíteni a magyar költő emlékeit, jelszavai idegenek voltak, zászlói nem a mi színeink, éneke idegenül hangzott, de éreztük, hogy az a nép válságos időkben megint vissza fog térni azokhoz a szent eszmékhez, melyekért a magyar szabadság-hősök küzdöttek és vérüket ontották.

Az ifjúság ünnepe.

A szabadság ünnepét nagyszabásu matinével filte meg az egyetemi ifjúság a Vigadó összes termeiben előkelő, uri közönség részvételével. Az ifjúság az egyetem zászlaja alatt vonult a Vigadóba, nemzetiszínű kokárdákkal, igen sokan díszmagyarban. A Vigadó összes termei, karzati szorongásig megtelek. A karzaton helyezkedett el a mérnök-dalokör s a Szent Imre Egyesület énekkara. A zenekari emelvény előtt volt felállítva a szónokok helye, amely körül foglaltak helyet többek között *Madarász József*, dr. *Lovász Márton*, *Molnár Akos* országgyűlési képviselők, számos egyetemi professzor s a közreműködők.

A programot az együttes énekkarok Himnusza nyitotta meg, melyet a közönség álva hallgatott végig. Az illethezettel meghallgatott karének után *Idakéry Győző*, az Egyetemi Kör elnöke tartotta megnyitó beszédét, majd pedig *Pedór Géza* alkalmi költeményt szavalt *Lónis Pál*. A lelkesen megénezt szavalt után dr. *Lovász Márton* országgyűlési képviselő lépett az emelvényre s tartotta az ünnepi beszédet, amelyet minduntalan megszakított a lelkes közönség éjzenéseivel s tapsaival. Azután az énekkarok *Farkas Jenő* műgyetemi hallgató tárogatókísérelle mellett előadta „Hej Rákóczi, Bercsényi!” s „Csinom Palkó” kurucnótákat. Erre *Kovács István* joghallgató elmondotta ünnepi beszédét, majd *R. Maróthy Margit* is szavalt nagy hatással *Petőfi Sándornak*. „A ledött szobor” című költeményét. Utána *Farkas Jenő* tárogató énekkaral előadta „Rákóczi kesergőjé”-t, egy kuruc tábort dalt, s „Rákóczi ébresztőjé”-t. Ezután a Szózat következett, az énekkarok orgonakísérelle mellett, melyet a közönség álva hallgatott végig.

Döntán három órára az Egyetem-teret teljesen megföltötte a közönség, de még mindig üzenőttek az Egyetem- és Keeske-méti-utca felől az Egyetem-terre. Körülbelül 5—6000-ra tehető azok száma, akik eljöttek, hogy az egyetemi hallgatók szavaltait és beszédét meghallgassák. Számos egyet s asztaltársaság testületileg jelent meg zászlóikkal. Három órakor az egyetemi épület erkélyéről *Némethy Béla* joghallgató hatalmas hanggal elszavalt a „Talpra magyar”-t. Utána hazafias szép beszédet mondott *Nagy András* joghallgató, majd *Olah Gábor* bölcsészethallgató szavalt a sikerült alkalmi versét. Végül *Toma István* joghallgató mondott tartalmas beszédet a „szabad polgárok”-hoz. Toma hosszasan foglalkozott a katonai követelésekkel is, ellenállásra buzdította a népet. Majd élesen kritizálta a kormányt és képviselőházat s aszportoláta a minisztere nékört, ki nem jelent meg Kossuth születésének századik évürodulóján. A miniszterelnök — ugymond a szónok — eljátszotta az önálló vámtérületet, amit a polgárságnak kell azzal jóvá tennie, hogy nem szűn meg követelni: e szűz a magyar hadsereget, másodsor az önálló vámtérületet és harmadszor a kiterjesztett, titkos vá asztói jogot. Ha eme követeléseket nem adják meg, ugy újra felviradt március 15-ike!

Ezután a közönség teljes rendben a Keeske-méti-utcan, Kálvin-téren és Múzeum-köröton át a Múzeum elé ment.

A Keeske-méti-utcon keresztül dalszóval vonult az ifjúság a Múzeum-keribe, ahol akkor már több százra ment tömeg várakozott. A szónokok azon a kiugró párkánvaton foglaltak helyet ahonnét ötvenöt évvel ezelőtt *Petőfi Sándor* barszotta el *Talpra magyarjárt*. Esiösből *Jakab Sándor* szavalt a hévvel, messzecsengő hangon a *Nemzeti dalt*. A tömeg min-

den versszak után lelkesülten ismételte a refraint: *Ésköszünk!* Azután *Gulyás József* bölcseszettanhanglító méltatta 1848 márciusának nagy dicsőségét és *Szécsény György* elszavalta *Március 15.* című költeményét, amelynek minden sora lelkes éljenzésre ragadta a tömeget. *Szentirmay* Elemér hosszabb ünnepi beszédben méltatta a márciusi eseményeket s végül *Gyökössy* Endre szavalt határos költeményét A Múzeum előtti ünnepség ezzel véget ért s a nagy sokaságra lelszaporodott ifjuság a legnagyobb rendben sorakozott ismét zászlaja alá, hogy elvigye koszorúját *Petőfi Sándor* ércszobrának talapzatára.

Egyszeren este lett, mire az egyetemi ifjuság hatalmas csapata megérkezett a *Petőfi-térre*. Először *Mihály Lajos* bh. szavalt el a *Talpra magyart*. Utána az ünnepi beszédet *Kulcsár Gyula* jogahtalgot moncolta. A beszéd végével tette a koszorút a szoborra. *Gyökössy* Endre s. a. a. el még *Március 15-én* költeményét. *Idakéry Győző* lelszólalása után az egyetemi ifjak rendezten elvonultak a szobortól s a *Pilvax-kávéházhoz* mentek.

Az ünnepi *Petőfi-Társaság*.

Nagy és lelkes közönség körében ünnepelte meg ma délelőtt március 15-ikét a *Petőfi-Társaság*. Isztán az emlékezésnek szentelve felolvasó-ülését. Az ünnepi ülést *Herczeg Ferenc* alelnök nyitotta meg, bemutatván mindenekelőtt *Jókai Mór*nak, a társaság elnökének *Abbaziából* küldött következő táviratát:

„Március 15-én távol tengerpartról küldöm üdvözlétem imádott hazának; legyen szabadsága, melyet e napon kívánunk, örökké tartó, hatalma erősbövide, új nemzedéke őseihez méltó, azoknál boldogabb; legyen béke a hazafiak között, honszeretet egyenlítő ki az ellentéteket, isten sugallata vezérelje minden tettünket, áldja minden törekvésünket. Mindazoknak, akik a szabadság nagy feltámadásának napját hajdan velem együtt üdvözölték és még ma is ünneplik, boldog emlékezősemet küldöm. Szeretetteljes üdvözlésemet az ifjú nemzedéknek, szellemi emelkedésüket nényezőinek, a *Petőfi-Társaság*nak, legyen őre a nagy eszméknek, erős hőse a dicsőségeknek, melyet a nagy költő viselt s kivívott utódainknak; erős lelket és kart adjon nektek az isten!
Jókai Mór.”

Ezután *Herczeg Ferenc* a következő, emelkedett hangú beszéddel vezette be a programot:

Az ülés elején közölte önmékel halhatatlan nevű elnökünk üzenetét, mivel ugy vélekedem, hogy mai üléseinknek az ő szívéhez szóló, érces szövege épp oly méltó megnyitójá, miként az istentiszteletnek a *karangköngás*.

A társaság ma rendes havi ülést tartja. A nap azonban, melyre az ülés esik, ünneppé avatja együttülünk. A mai napon az egész magyar nemzet élete egy mély, fenséges és titokzatos ünnepi kultusz keletében folyik le.

Március 15-ikének ünnepét nem egyházi, nem s világi törvény, hanem maga a nemzet akarata szerzele. Kötelező külső formái nincsenek, mégis az ősvallások misztériumainak megrázó erejével hat a szívekre. Az ünnep eszméi tartalma nem merül ki az ötvenöt esztendővel ezelőtti oly történelmi eseményekre való visszaemlékezésben. Tartalma jóval több. A magyarságra nézve a megújulás tavaszi misztériuma, a feltámadás napja, az életbe veletl hit örömfogalma. Minden magyar szívben megújul e napon a tudalom, az eszű, melyet a teremtes urának tett a halál a lélektől felriadt nemzet: hogy élni fog, hogy magyarság lesz, hogy szabad lesz. Nemesak a szabadságharc ünnepe, hanem az élet ünnepe az ezerszázöt éves nemzet életrejelésnek manifesztációja mely életöröknek az 1848-as-49-es szabadságharc csak egyik lélséges szimptomája volt. Ötvenöt esztendővel ezelőtti megmozdult a halottnak hitt nemzet teste és egy világrész borzongó ámulata közepett kikelt kriptájából és utra kelt az ígért földje, az erős, gyvséges nemzeti állam léleke felé. Enek idején kelt utjára, ágyudörgés körepett és újat egy lángbaborult ország tüztengere viápiotta meg. Azóta elmúlt ötvenöt esztendő, a nemzet még nem érte el az ígért földjét, bus botyongása még egyre tart. Az ágyuk elmúltak, de vándorútján ezer új veszedelemmel kell megküzdnie; hol külső ellenséggel, hol természet akadályokkal, hol pedig a maga kishitűségével és közömbösségével. Olykor vezetők nélkül találja magát. Irányt téveszt, hopár pusztákön vándorog, az ereje fogytán van. Es akadnak hamis proféták, akik a szikes pusztára mutatva így szólának hozzá: Ime, ez az ígért földje, állapodj meg itt és feszítsd ki sátraidat!

Azonban minden esztendőben egyszer, március 15-én újból megjelenik a csilgédő vándorjé s zeme előtt a tüzoszlop, mely éjjeli utján kalauzálja. Tekintete ura az ígért földje felé fordul, ura halja Istenének szavát: „Ha élni akarsz, ha szabad és magyar akarsz lenni — akkor előre! Ha százszor eltévedted is az utat, keresd meg ura; gázolj tüzön-vizen át, tífless rengetegen s pusztákön át ha elhullanak legjobb fiad is, végre is el fogsz érni oda, ahová a szélárakat és bátorság még mindig elért: az ígért földjére!”

Ime a mai ünnep szimbolikus tartalma. Az ünnepeket mi is megüljük, szerény keretben, de igaz lélekkel.

A tapsal fogadott megnyitó-beszéd után *Ferenzy Zoltán* olvasta fel szép értekezését *A szabadság eszméje és *Petőfi* cím* alatt. Nagyon szép száma volt a programnak *Szavay Gyulának*, a jeles költőnek, aké legutóbb választották a társaság tagjai közé, széköltő köteténye: *Vitézi ének *Rákóczi Ferenc*ről*. A

magas szárnyalású költeménynek leghatásosabb része az, amely arról szól, ha majd *Rákóczi* megjelen. Ezt a részletet mutatóba közöljük:

Az lesz a hajnal! Amikor a béceek
Köröskörül biróban égnék ujra,
S ezer torokból harsogó vihar,
Felhőkbe rejtett kürtös zenekar,
Mind, mind az ő szent indulóját fujja; —
Az erdőknél túl rézdobok peregnék,
Ütemre zögözölde seregnék,
S rezg véle itt a magyar ég alatt
A magyar földből minden talpat.
A barázdákön megáll az eke,
Műhelyekben a gépek kereké,
Az iskolákban kiürül a pad,
De sokasul a lángoló csapat,
Tenger viharzik, ez amerre megy,
Tűzhányóvá lesz valamennyi hegy,
Minden ember egy égő indulat
Es földet rengtet minden mozdulat.

Ha majd e hajnal a harsonahangok,
Éz ércacsirták telekürtölk, —
S piros virággal, véreccépek nyomával
Rét és mező egyszerre megtelik:
Az éj sietve lopja el magát,
Meg-megvillámlik a zord sziklahát,
Amint a patkós repülő hadak
A börtörtől álomlanak.
S hogy villan ott fenn a vezéri kard,
S mindenki a majthényi síkra tart, —
Szörnyű csattanva dördül meg az ég,
Tán vilámlantó, tapsoló kezét
Maga az Úr volt, aki összecsapta;
A kuruc jelszót dörgvény: „rajta! rajta!”
S eljő e hajnal, eljő,
Vihar se kell, meghozza szárnyain
Egy márciusi szellő ...

Viharos taps jutalmazta a szép költeményt, mire *Herczeg Ferenc* melegen üdvözölte *Szavayt* a társaság tagjai sorában.

Végül *Vétesy Arnold* olvasta fel *Szegény ember hazája* című elbeszélést, amelynek meséje a szabadságharc keretében folyik le.

Az újságírók szabadságlakomája.

A *Budapesti Újságírók Egyesülete* a sajtószabadság kivívásának emlékűnnepét kegyelettel ülte meg ma délben a *Pannonia* fogadó külön éttermében rendezett lakomával, amelyen a sajtó munkásai nagy számmal vettek részt. A harmadik fogás után felállt *Cziklay Lajos*, az egyesület érdemes alelnöke és a *Jókai* serleggel kezében a következő ünnepi beszédet mondotta:

T. uraim! Az ébredő tavasznak langyos napsgaraival új élet fakad a mindenkent átélő természetben s a teremő őserőnek lelkünkbe oltott akarata, hogy a fakadó természettel szívünk vére is felpezsdüljön és hogy előtörjön annak mélyéből a szabadságról való vágyakozás s az édes hazai földnek oltahatalan szeretete. A természetnek ez ébredésében az egész magyar nemzetnek szíve dobbanik meg; mert hiszen nincs nép a nagy föld kerekében, melyben oly híven élne a hazai földnek szeretete, mint éi nemzetünkben.

Ötvenötévször fordult az idő vén kereké meghozván áldott emlékezetet a szabadság hajnalhasadásának, feljuttva a lelkében a dicső korszak képét, melyben még tudak önzetlenül lelkesedni az eszméért, tudtak lelkesedni az ég legnagyobb ajándokáért, a szabadságrért.

Sőt északban beragogyó pásztorvilága jelölő irányát az utalban vándorok, így ragyogott fel a nagy március 15-ike is nemzetünk előtt, hirdetőn az igaz lényt, mely bevilágítja a boldogság tanyáját, hol szeretetben, egyetértésben és megelégedésben élhet a nemzet a maga jogos örökében, szeretve, támogatva egymást, és tisztelve a mult szent hagyományait, melyek azt hirdetik, hogy a szabadság mindig áldás. Mert módot ad mindenkinek egyéni erőinek szabad kifejtésére és érvényesítésére és mert szárnyat ad a lelkeknek s diadalra viszi az eszmék igazságait.

Az ezekért az igazságokért küzdők előtt nem is lehet gyűlöletes a szabadság. Csak a kislelkűek remegnek meg a szabadságtól, valamint azok is, kik érezvény lelkük szolgásgát, az okatlan barom öntudatanságával vágyakoznak a járom alá. És a közszabadságok lényegesen nagy sorában értékre nézve a legelső a sajtószabadság, melynek ma üljük 55-ik születésnapját. Innen van az, hogy a nagy márciusi napok hősei legelső sorban a sajtó szettek felszabadították, tudva tudván, hogy ha ezt megszerzezték, vele együtt ölkükbe hull a közszabadság minden attribútuma.

Es valóban az írott szó szabadságának megszerzésével egy jélelen át megváltozott a nemzet arculata és átmólamódott annak lelküete. A szabadság hajnalpírja derengett orcáján s a szolgaságba vert lélek szárnyakhoz jutott, melyek merészen röptették a szabadság lényül régió felé. A szabadság vágya, ami eddig csak egyes kiválasztottak szívében kísértett, a sajtó felszabadulásával jétékony áradatként hömpölygött végig a négyfolyamos s hárombérű hazán, magával ragadván az eddig ösügedőket. De még a megcsontosodott gyváltakéket is. A durva erőszak eleddig korlátlan hatalma megrejtett, eszevesztett gyorsasággal vonult vissza sötét odújába s nem

mert szembeállni a hirtelenlül feltámadt népfenséggel. Az öntudatra éledt tömeg egy perc alatt átérteze hatalmának súlyát; hogy a nép az erő, a nép a hatalom. És nem a királyok és nem a kormányok. Egyesegyedül a nép, a nemzet!

Es ezt a korszakos átalakulást egy pár újságíró készítelte elő és március 15-ikén ők szerezték meg a sajtószabadságot minden vándoroztat nélkül. Ami hatalmat e lelkes újságírók kezükbe kerítettek, azt a hazára nézve híven, gyümölcsözőleg kezelték. Rút öröknek nem lértékzött hozzája. Mikor pedig a zsarnokok hatalom, első ijedelméből felocsudva, legyvert ragadótt, hogy csak az imént tett szent esküének megtörésével ismét igába verje a felszabadult nemzetet, ugyanazok az újságírók is legyvert ragadtak s vértük védelmezték a szabadság szent ügyét. Egy részük a csatáirón legendás hős halálal áldozta fel fiatal életét a szabadságrért. A másik rész pedig talán csak azért hagyta meg életben a magyarok könyörölő istene, hogy a nemzetünkre következett szörnyű elnyomás gyvszós idejében legyen, akik ébren tartásák a szabadság eszméért való oltahatalan vágyakozást. Es az a pár újságíró ébren is tudta tartani. Sok, sok éven át voltak a hamu alatti parázs halálán szerepére utalva. Midőn pedig a kedvező sálátalán eljutja a vastag hamuréteget, é parázson gyulladt ki ismét a magyar nemzet lelkesedésének lángoszlopa, mely átmegettette a dermedésbe jutott magyar földet és gyújtotta újabb lelkesedésre a reményét vesztette nemzetet. A beköszöntött szebb napokat megint csak újságírók készítették elő, akik legott léleáltak mikor az alkotmányt visszanyerte ország két kézzel jutalmazta azokat, kiknek részük lehetett a siker kivívásában. (Lelkes éljenzés.)

Azóta is ott találjuk az újságírókat, ahol a közszabadságot kell kibővíteni s hol támadás ellen kell a szabadságot megvédelmezni. Mert ilyen támadási törekvés ma is kísértene; kísértene sokkal nagyobb mérvben, mint azt elképzelhetjük. Hol nyíltan a sajtószabadságot támadják, hol pedig orozva annak letémenyeseit, a sajtó munkásait. Való tény, hogy az utóbbi években valóságos antizsurnaliztikai irány uralkodik némev körben, de különösen azokban, melyeknek közvetlenül ártalmára van a sajtó s a kritika szabadsága. A jogtalanul hatalomhoz jutott, önző elemek fogvissorogva tenyegetésnek azokra, kik őket ellenőrzik, sőt kisdjed játékaikat megronthatják. De minket újságírókat el nem ámbítanak s meg nem fértésenek. Mi nem hagyjuk el őrhelyeinket mi továbbra is híű oltalmazói leszünk a közszabadságoknak s első sorban a sajtószabadságoknak. (Ugy van! Ugy van!) Es valamint nem hátrálunk az egyik elől, nem tesszük ezt a másik elől sem. (Ugy van! Ugy van!)

Mi ismerjük a fáborkunban énnitörög fogyatékoságokat, gyengeségeket és hibákat, és teljes erővel fáradozunk azok kiküszöbölésén. De ismerjük az ócsároló körök hibáit, bünéit is, melyek mérvéhez képest a mi hibáink csak elenyészően csekélyek s minden körülmények közt nem tesszük indokoltá a mesterségesen szűzött antizsurnaliztikai irányzatot melyet ezek a nemzet legszélesebb körében szeretnének meggyökerezteni. Am ez nem fog nekik sikerülni, mert a magyar még tudja, hogy a sajtó munkásai a maguk egészében tiszteltre méltóak és érdemesek arra, hogy méltók mindazok támogatására, kik barátai a szabadságnak. (Éljenzés.)

Éppen ezért bízza bízunk, hogy a közszabadságokat veszélyeztető antizsurnaliztikai irányzat előbb-utóbb elmúlik és kik ma le nem gázolhatják a zsurnaliztikát, közveszély idején mellékné állanak, hogy velünk együtt küzdjenek az emberi jogok legbecesebbikének szentiszta állapotába való visszahelyezése érdekében. Mert törvénye a természetnek és az emberiségnek, hogy zordón idők multával végre el kell jönnie a rígvét fakasztó tavasznak, melyben az őserő új életre, új virulásra kelti a mezők virágait és a lelkeknek szabadságát. (Hosszantartó, zajos taps és éljenzés.)

Ujjá kell születniök a lelkeknek ismét, mint újjaszületett 55 év előtt az egész magyar nemzet. Nemes idealizmusnak kell ismét tért foglalnia a lelkeknek, mint előtöltötte az egész hazát ama nagy napokban a nemes eszményképekért vívó szeretet. A mult példa a jövőre és jaj a nemzetnek, amely annak tanulságait teleni akar. (Ugy van! Ugy van!)

Legyen dicsőség az alapot megvett munkások szent emlékének: legyen áldás az ő nagy lelkűnek munkáján, az alkotmányon és a hazán. (Szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps)

A magas szárnyalású, költői szépségekbén gazdag emlékbeszéd után lelkes éljenzés hangzott fel s azután egymást követték a lelkesebből lelkesebb felköszöntők.

Dr. Pályi Ede lelkes szavakban éltette az ünnepi szónokot, *Cziklay Lajos*t, aki bírja a kartársak mindegyikének meleg szeretetét.

Cziklay Lajos a távollévő *Vétesy József* egyesületi elnököt köszöntötte fel, aki azért nem vehetett részt a lakomán, mert elodázhatatlan ügyei miatt el kellett utaznia a Ióvárosból. Zajos éljenzés között olvasták fel ezután *Vétesy József* táviratát, mely meleg üdvözlélet küldi a sajtószabadság ünnepeit ülő újságíróknak. *Bleicher Miksa* *Jókai Mór*t, az egyetlen élő hőst a sajtószabadság nagy napjának éltette s indítványára üdvözölő sürgönyt küldtek a jelenleg *Abbaziában* tartózkodó *Jókai Mór*hoz. *Dr. Margalics Ede* *Cziklay Lajos*t köszöntötte fel. *Bródy Sándor* az újságírók szolidaritására ürítette poharát. *Frém József* pedig *Margalics*ot éltette. Számos felköszöntő hangzott még el s a lakoma csak a késő délutáni órákban ért véget.

Az ügyvédjelöltek ünnepe.

As ügyvédjelöltek és joghallgatók orsz. egyesülete az új városi közgyűlési termében rendezte március 15-iki ünnepélyét. Jőval az ünnepély kezdete, déli órák 12 óra előtt, nagyszámú közönség — fiatal lányok és asszonyok — zsutolásig megtöltötték a tágas terem minden zugát. Emelte az ünnepély lényegét, hogy az ünnepi beszédet *Beóthy Ákos* orsz. képviselő mondotta s azonkívül *Jászai Mari*, *Török Irma* a Nemzeti Színház művésznői és *Abrányi Emil* a kiváló költő hazafias hangú költeményeket szavaltak. Az előző megnyitót dr. *Wolner Pál* egyesületi elnök tartotta.

Nagy figyelemmel hallgatott, költői lendületű beszédét azzal kezdte, hogy március 15-ikét nem nagyhangon irizálunk, nem fölös hangon tartott beszédekkel lehet méltóan megünnepelni. A régi 1848-iki március 15-ikéről szövege, magasztalja a régi táblabírói világot, amelyben ez a nap a függetlenséget jelentette. S ma, a függetlenség helyett azt tapasztaljuk, hogy elvesztve gazdasági függetlenségünket is, szákmányul vagyunk odadobva a kapzsi Ausztriának. (Lelkes éljenzés.)

Jászai Mari erre elszavalt a *Vörösmartynak A sors és a magyar ember* című szatirikus költeményét. A közönség feszült figyelemmel hallgatta a nagy művésznő remek szavatait s a percekig tartó lelkes tapsvihar és éljenzés közben a művésznő többször megköszönte a lelkes ovációt.

Azután *Beóthy Ákos* mondotta el ünnepi beszédét. Ismertetőn a március ünnep jelentőségét, ráért az 1848-as idők viszonyainak esetelésére. Hatalmas nemzedék volt az — ugymond — titáni alakok álltak annak élénk fia az 1848-iki törvények végrehajtása meg nem akasztatott volna Magyarország ma paradiósom lenne! De haddal, a reakció megkezdete átkos működését. Majd az elnyomatás szomorú napjairól szövege idézte báró *Eötvös József* nek a „Zászlótörő” című versének egyik mondatát: A nép mely halni úgy tudott, lejtámad még a sírból is! Ez volt ezen szomorú napokban a vizsgálató szöveg a csiggedés ellen. A mi korról szövege, megjegyzi, hogy a nihilizmus kezd uralkodni s ezzel sikra száll a pesszimizmus. A demokrácia nem a 48-as idők demokráciája többé. A mai demokrácia címet keres, hivalkodik. Az 1848-iki törvényeket csak az 1848-iki kor erélyével és erkölcsével tarthatjuk lenni. Ne adjuk hitelt annak a jelszónak, hogy ha szabadok akarunk lenni, e öböl gazdagok legyünk. Legyen bennünk színtá-irtus, nyers erő tegyünk félre minden valás-és osztályelleni gyűlölséget s így valósítsuk meg az az 1848-iki törvényeket

Zugó tapsvihar s színni nem akaró lelkesedés követte *Beóthy* beszédét. Utána *Török Irma*, a Nemzeti Színház tagja szavalt a *Csismadia* Sándor szocialista költőnek *Március* című költeményét. A szép verset s a művészi szavatait a közönség lelkesen megéljenzete. E közben a közönség felfedezte a karzaton a vers íróját *Csismadia* Sándort s most újból k tört a tapsvihar, mely a költemény szerzőjének is szólt.

A program utolsó száma *Abrányi Emil* költeményének szavata volt. A jeles pőnta ez alkalommal színni nem akaró lelkes taps és éljenzés között *Imádság március 15-én* című gyönyörű költeményét szavaltta el, melyből ideigittjuk az első versszakot:

Hatalmas végezt! Hadd megérnem azt,
Hogy a magyar ne küzdjön hasztalan!
Ne kunyorádjon, mint a kődosuk,
De követeljen, hogy a joga van!
Hadd halljam azt, hogy tábornok s közember
Hazámnak édes, szép nyelven beszél!
Kunyhón, kastélyon és kevély kaszárnyán,
Nemzeti zászlót ringasson a szél!

Az éljenzés és taps elcsendesése után dr. *Wolner Pál* egyesületi elnök felkérésére *Jászai Mari* asszony megtöltötte a műsört s elszavalt a *Szózatot*. A nagyközönség szent ábítattal hallgatta a nagy művésznő mesteri előadását s sokan könnyező szemekkel a nagy megindultágtól élették s tapsolták a művésznőt, aki a lelkes ovációt megindultan köszönte meg.

Dr. *Wolner Pál* előnk ezután köszönetet mondott az egyesület nevében *Jászai Marinak*, *Abrányi Emilnek*, *Török Irának* s *Beóthy Ákosnak* az ünnepélyen való közreműködésükért s végül felhívta a közönséget, hogy az ünnepély méltó befejezéséül énekelje el a *Kossuth-nótát*. Pár pillanat múlva az egész közönség felállva énekelte el hazafias dalt s ezzel az ünnepély véget ért.

A belvárosi *Saskör* lakomával ünnepelte a nemzeti ünnepet. *Polányi Géza* üdvözölte a megjelenteket, mire dr. *Freyer Hugó* emlékedt szellemű beszédben méltatta a nagy napot. A lelkes éljenzés után *Nánassy és Sajó* énekesek és *Lányi Géza* és *Horváth Róbert* tárogató művészek hazafias dalokat adtak elő.

A *Fővárosi Iparosok Köre* is megülte ma este március 15-ikét. Az ünnepi szövegeket dr. *Molnár Ákos* országgyűlési képviselő tartotta meg, ki lendületes beszédben méltatta a nagy nap jelentőségét. Az ünnepi beszédet társasvacsora követte, melyen szá-

mos hazafias tőszti hangzott el. Jelen voltak *Kubik Béla* és *Szűcs Pál* országgyűlési képviselők is.

A *Madách-Társaság* ünnepélye a Tisztviselő-Kaszinó dísztermében folyt le. A Ganz-gyári daloskór *Szózata* után *Bodnár Zsigmond* szép megnyitó beszédet mondott. Emelte még a hangulatot *Szécsény Lajos* és *Prém József* szavatai. *Farkas Jenő* tárogatón é-és adott *Kurucz nótát* újabb *Bodnár Zsigmond* egy értekezése *Madáchról* és végül *Gyökössy Endre* szavalt el egy verset a hallgatóság nagy tejesése mellett. A Himnusz előlékése zárta be az ünnepélyt.

A munkások Petőfi szobránál.

A szocialdemokrata munkásság az idén is elment Petőfi szobra elé, hogy ünnepelje ott a proletárok költőjének emlékét. A Tisza Kálmán-téren gyülekeztek és a Kerepesi-úton vonultak a Petőfi-térre, Ötös-hatos sorban haladt az impozáns menet, amelyben 40 szervezett, mintegy 20—30 ezer ember vehetett részt, mert mikor a menet elé a Nemzeti Színházhoz ért, a vége még nem bontakozott ki a Tisza Kálmán-térről. Vörös kokárda volt mindegyik ember gomblyukában, vörös jelző-póznákon vitték a koszorúkat, köztük az olasz munkások vörösszalagos babérszorgóját. Az olaszok olaszul, a többiek magyarul énekeltek a munkás-marseillaisét.

Négy óra volt, amikor a menetet a Petőfi-térre ért. Állig tudtak elhelyezkedni a téren, ahol a rendet *Czajlik Alajos* és *Gyalogkő* rendőrkapitányok, a *Bockelberg* Ernő rendőrfelügyelő vezényelte kiatt kivonult nagyszámú gyalog- és lovasrendőrrel tartották fenn. Az általános munkás-dalárdák előlékete a *Bülnics* című éneket. *Müller Sándor* szavalt a *Csismadia* Sándor *Március* című költeményét. Az ünnepi beszédet *Bokányi Dező* tartotta.

1848-ban, ugymond, a polgárság vörös nyakendővel járt, s lázító dalokat énekelte. S most fátylós menetet rendeznek a királyi vár előtt, akiknek apáik a Habsburgokat detronizálták. Ma nem az a kérdés, hogy Habsburg-e vagy Kossuth, ma tőke és munka, elnyomó és elnyomott, kapitalista és szocialista áll egymással szemben. Eljöttünk Petőfi szobrához, hogy lerójuk kegyeletünket az iránt, akinél igazabban senki meg nem énekelte a proletárok elnyomottságát. Kegyeletünknek csak egy részét rójuk le Petőfi emléke iránt, a másik rész Tancsics Mihályé, a harmadik Marx Károlyé, a proletárok előharcosáé, a negyedik a névtelen szocialista hősöké, akik küzdöttek az eszméért ismeretlenül.

Tandler János magyar és olasz nyelven intézett lelkesítő beszédek az elvtársakhoz. *Bokányi* felhívására a tömeg levett káppal énekelte a munkás-marseillaisét és aztán szétoszlott.

Öt óra után az újjászervezett szocialisták hat munkáscsoportja érkezett a szoborhoz. A munkásszöveg elolvasása után *Iltés István* szavalt a *A nép nevében* című költeményét. Az ünnepi beszédet *Róza Gyula* tartotta. Utána még beszéltek *Mezői Vilmos* és *Barna József*.

(Vörös zászló Petőfi szobrán.)

Az éjjel eddig ismeretlen emberek egy vörös zászlót tütek ki Petőfi szobránál. Munkáskörökben beszéltek, hogy éjjel 3 órakor egy 20 főből álló munkáscsapat ment Petőfi szobrához s magukkal vitték egy rudból és vörös szövetből hevenyészett zászlót, azonkívül egy hatalmas póznát is. Tizenötön órt állottak a Petőfi-térre vezető utcák torkolatánál, hogy esetleges rendőrorjárat közeledésére jelt adjanak. Öten odátámasztották a magukkal hozott póznát a szobor hátuljához, egyikük felkuszott azon a szobor tetejéig s míg társai a póznát tartották, ráerősítette a vörös zászlót a Petőfi-szobor kezében levő iratkereshez. A vörös zászló ott lengett reggel fél 7 óráig, óriási feltűnést kelteve. Az 1228-as számú rendőr vezető észre s egy közeli házból egy lajtortját hozatva, levette a zászlót s bevitte azt a főkapitánysághoz. A munkások célja a vörös zászló kitűzésével az volt, hogy Petőfi működésének forradalmi jellegét kitüntessék.

Az ünneplő vidék.

A táviratok egész sokasága számol be a vidéken lefolyt hazafias ünnepségekről. Több helyen politikai jellegű népgyűlést rendeztek, titakozással a katonai javaslatok ellen. Tudósításainkat a következőkben adjuk:

Sopron: Március idusának ünnepéle nagy arányokat ütött Sopronban. Tegnap este az ifjúság laklyásmenettel tartott s a színházterem hazafias beszédek és szavatok zárták be a körmenetet. Ezután díszelőadás volt a színházban. Ma délelőtt az irodalmi s művészi kör malné rendezett, melyen az ünnepi szöveg *Bella* Lajos tanár volt. *Keszler* Éde, a szintársult tagja és *Korányi* Frida, a budapesti operaház tagja énekelte. Dében a szintársult *Szőchenyi* István szobra elé vonult, hol *Bács* Károly beszéd kíséretében babérszorgozott helyezett a szobor talapzatára. *Keszler* Éde szavaltása után a társulat a Himnusz énekelte. A házak lobogó díszítöttek.

Reszta: Március 15-ike alkalmával a polgári iskola ünnepélyt rendezett, melyen *Deák Gyula* tanár mondotta az emlékbeszédét. A magyar nyelvterjesztő egyesület szintén ünnepélyt tartott, melyen *Sajó*

György magyar. *Speidl* Ernő német és *Velesán József* román beszédet mondott. A dalárdák együttesen énekeltek.

Zólyom: Fáklyásmenettel és kivilágítás, majd istentisztelettel vezették be a márciusi ünnepnapot, mire a Fő-téren dr. *Mikler* Gusztáv beszédet mondott, *Salamon* Ferencné pedig szavalt. Az ünnepélyt fényes banket és táncmulóság zárta be.

Bogesvár: Hazafias ünnepelték március 10-ikét. Az állami polgári leányiskola tanuló tanárakkal az élén zászlók aiat Petőfi szobrához vonultak. A menetben nagy közönség vett részt. Az ünnepi beszédet *Józsa* Adolf máv. kalaz tartotta, mire szavalt volt s a polgári kör énekel, Petőfi szobrára koszorút helyeztek. Számos ház fel van lobogozva.

Nagy-Kálló: Március 15-ikének ünneplésére a nagykállói kaszinó bankettet rendezett, melyen *Ilkódy* Márton ügyvéd tartotta az ünnepi beszédet. Déután a polgárság a Kossuth-térre vonult, hol *Szabó* Antal tanító tartott beszédet. Este kivilágítás volt.

Kisjenő: Kisjenő-Erdőnyen községek lelkesen ünnepeltek meg március idusát. A polgárság laklyásmenettel kivilágítást és bankettet rendezett.

Debrecen: A március 15-ike alkalmával rendezett nemzeti ünnep keretében a függetlenségi párt által egybeírvott népgyűlés volt a városban udvarán, amelyen miniegy 3000 ember vett részt. A gyűlést *Márton* Imre ügyvéd nyitotta meg. *Bakonyi* Samu országgyűlési képviselő hosszabb beszédet mondott a katonai javaslatok ellen. A népgyűlés elhatározta, hogy Debrecen város közgyűlésén titakozó javaslatát és feliratát megköszönje a közgyűlési tagoknak, de pótlásul kívánja a nemzeti hadsereg szervezéséé és ebben az ügyben újabb feliratokat küld népes küldöttség által, amelyet *Thaly* Kálmán fog vezetni, a képviselőház elnökének. Déután tüntetö körmenet volt, de rendezésén nékül folyt le.

Posony: Posony városi társaságai és iskolái az idén kiváló móddn ünnepelték meg március 15-ikét. A Toldy-kör tegnap díszvacsorát rendezett, melyen a város értelmiségének színe-jára vett részt. Az ünnepi panárköszöntőt dr. *Nagy* Olivér ügyvéd mondotta. A polgári magyar kör este a városi színházban zsutolt ház előtt díszelőadás rendezett. A Himnusz előlékésé a közönség állva halgatta végig. A városban számos ház fel van lobogozva.

Nagyvárad: A nagyváradai függetlenségi párt ma déután a Szent László-téren népgyűlést tartott, melyen vagy 2000 ember jelenlétében *Barabás* Béla képviselő március 15-ét méltatta. Egy időben a nagy piac téren a szocialdemokraták a katonai javaslatok ellen titakozó népgyűlést tartottak. Mindkét gyűlés rendezésén nékül folyt le.

Orsova: Március 15-ike alkalmából délelőtt az állami iskolák, déután a polgárság, este pedig a magyar kaszinó szépen sikerült ünnepeket rendeztek. Déután a Fő-téren miniegy 8000 ember hegyezkedett el a szónoki emelvény körül, amelyen a magyar dal-kör hazafias dalokat énekel. *Joacshovics* Söfion, bár román születésű, gyűföld magyar beszédben emlékedt meg a nevezetes évfordulóról, hazaszeretetre buzdítva a különböző nyelvű polgárokat. *Fekete* Károly elszavalt a Nemzeti Dalt s azután ismét a „dalkör énekelte. Az ünnepélyen ott voltak az összes orsovai egyesületek testületileg és a tanulóifjúság. Azután az ünnepben résztvevők körmenetben elindultak a Kossuth-emléktáblához. Ott felolvasták a démagyarországi ifjak üdvözölő sürgönyét és a dalkör előadta a Kossuth-dalt. A hangulatot még ünnepesebbé tette az a zászló-erő, amelylyel Orsovának különféle nemzetiségű lakosai házaikat fel díszítették. A kaszinóban este 150 teritűki banket volt, amelyen *Halmay* Károly piébános mondott hazafias beszédet.

Nagyzeben: Városunk méltán ünnepelte március 15-ikét. Nagy közönség előtt *Zágoni* Gábor közegező és *Kerpáthy* Gusztáv tanár mondottak beszédeket. Az ünnepélyen igen sok szász is részt vett.

Brassó: A brassói magyarság fényesen ünnepelte március idusát a Vigadóban rendezett ünnepséggel, melyen nagy közönség vett részt. A dalárda hazafias énekeket adott elő, mire *Bordeaux* Árpád fő-gimnáziumi tanár, lelkes ünnepi beszédet mondott. Az ünnepélyen gróf *László* István főispán is jelen volt. Este népes lakoma volt. Dében a főtéren az 50. gyalogezred zenekara a Himnusz, a Szózatot és a Rákóczi-induló játszotta.

Hatvan: Március 15-ike ünnepelésére a Bajza-kör hangversenyt rendezett, melyen nagy közönség vett részt. Az ünnepély után banket volt.

Komárom: Komárom összes egyesületei fényesen ünnepeltek. Az egyesületek *Klapka* tábornok szobrát megkoszorúzták. Az ünnepi beszéd után nagy közönség előtt szavaltak. Este társasvacsorákat tartottak.

HIREK

Budapest, március 15.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-iké új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt méltóztassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Frigyes* főherceg szalonkavadaszatra baranyai birtokára érkezett — *Lipót* belga király tegnap öböhöz tartózkodásra Brüsszelből Wiesbadenbe utazott. — *Vilmos* császár, mint *Berlin*-ből táviratozta, tegnap este Szögyény-Marich osztrák-magyar nagykövetet kihallgatáson fogadta. — *Vladimirovics* Boris nagyherceg ma Bécsből Athénbe utazott.

— **A közhadügyminiszter ezredtulajdonos.** A hivatalos lap mai száma a király kizárta közli, amelylyel ő felsége *Pitveich* lovag altábornagyot, a közhadügyminisztert kinevezte a 63. gyalogezred tulajdonosává.

— **Kitüntetés.** A király a személye körüli miniszter előterjesztése folytán *Schuller* Mártonnak, Szent-Agatha község első jegyzőjének sokévi hű szolgálata elismerésül az arany érdemkeresztet, — és *Paulini* Bélának, a csákvári magánföldmives iskola vezetésével megbízott uradalmi gazdaságnak, a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Ferenc József-rend.** A király a személye körüli miniszter előterjesztése folytán *Guttman* Ádám budapesti nagykereskedőnek, a közügyek és különösen a kereskedelem terén szerzett elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A német trónörökös beteg.** Távirataink már jelentették, hogy *Eitel Frigyes* porosz herceg a szentföldre utaztatában, Kairóban megbetegedett és bátyja, a német trónörökös egyedül utazott tovább. Egy mai *luxori* távirat azt jelenti, hogy a német trónörökös ott szintén megbetegedett. Kairóban fekszik, épp úgy mint őcsése. Betegsége, mint a távirat jelenti, normális lefolyású. — *Eitel Frigyes* herceg egy kairói távirat szerint, már túl van a komoly bajon. Állapota tartósan javul és tegnap óta nincsen láza.

— **Szél Kálmán üdvözlöte.** *Szent-Gothárdról* jelentik: *Desits* Gyula kir. közjegyzőnek kir. tanácsossá történt kinevezése alkalmával tartott banketten üdvözlő sórgyönt küldöttek *Szél* Kálmán miniszterelőnöknek. A miniszterelőnök a következőleg válaszolt:

Mikor *Szent-Gothárd* értelmisége, az én szeretett választóim örömméppel ünnepel, arról én sem hiányozhatom. A királyi kegy megnyilatkozott egy oly kitünő férfira, aki azt teljes mértékben megérdemelte. Engedjék meg azért, hogy örömlüköz én is ószintén csatlakozhassam kérve nagyságodat, hogy ezt a többi tisztelt urakkal is közölni sziveskedjék. *Szél Kálmán.*

— **A pápa jubileuma.** Rómából táviratozzák, hogy a pápa ma *Nisard* vatikáni francia nagykövelet ogadta, aki a nagykövelet személyzetével együtt jelent meg, hogy a pápát jubileuma alkalmából üdvözlözte. *Nisard* a pápához intézett beszédében tolmácsolta *Loubet* elnök szerencseváltóit. A pápa örömet fejtett ki a köztársasági elnök szerencsekívánatai felett, biztosította a nagykövelet Franciaország iránt fejtett nagy szeretetéről és ama kívánásának adott kifejezést, hogy Franciaország viruljon és nagy legyen. Azt kívánjuk Franciaországnak, — szölt ő szentesége — hogy sohasse térjen el attól, ami oly nagygyá tette s ami megengedi, hogy elmondhassa: *Gesta Dei per Francos*

A pápa erőteljes hangon beszélt. A pápa környezetében azt mondják, hogy a szent atya keddtől kezdve e hó 22-ig nem fog fogadni. A jubileumi ünnepségek után a pápának nyugalomra van szüksége, hogy munkásságát ismét megkezdhesse. Ennek ellenére holnap és holnapután számos személyiséget fog a pápa fogadni. Mindazok, akiknek ma alkalmuk volt a pápát látni, azt mondják, hogy egészségi állapota kitünő.

— **Házasság.** *Fráter* Emil birmegyei szögábról tartalékos huszárhadnagy tegnap tartotta esküvőjét özvegy *Eressey* Ernőné leányával *Rózikával* a Kálmán-terti templomban. Az esketést *Szél* Kálmán nagyszablonai esperes végezte, szép beszédet intézve az ifjú párhoz. Az esküvőn nagy és díszes közönség jelent meg, köztük *Hegedűs* Sándor volt kereskedelmi miniszter és család a özvegy *Arany* Lászlóné, *Szatay* Imre és mások. Az esküvő után fényes lakoma volt az országos kaszinóban.

Domonyi *Brüll* Mórca március 25-ikén déli egy órakor esküszik *Kornfeld* Mizzy kasszonygyal. *Kornfeld* Zsigmond főrendbíró tagi leányával a dohányutcai izraelita templomban.

— **Toll báró expedíciója.** *Irkutskból* táviratozzák: *Ejelenicki-Birulia* természetűdős, aki *Toll* báró expedíciójában részt vesz, a császári földrajzi társaság irkutski osztályával, *Toll* báró felől a következőket közölte: *Bjelinecki-Birulia* 1902. május 11-én vált el *Toll* bárótól a nangkoki szorosban s *Uj-Szibériába* ment, ahova május 25-én megérkezett. December 4-én elhagyta a szigetet, ahol egy sátorban 30 iramszarvast és konzerveket hagyott hátra. *Toll* báró június 9-én hagyta el a Sarja jachtot a szigetek és szaki partján és a *Vijsokojek*-ek felé indult, ahol július 10-én megérkezett. *Toll* báró a sátorban hátrahagyta, hogy az expedíció tagjai mind egészségesek és a kutya jól vannak táplálva. Július 13-án három szánon 45 kutyával *Bensita*-földre ment, ahol *Toll* báró arra az esetre, ha a Sarja jacht nem evezhet ki, a telet tölteni akarja.

— **Rossz asszony, rossz cseléd.** *Velencéből* írják, hogy *Trévi*-ban a hatvanéves *Onigo* grófnét, amikor kertje virágai közt sétált, meggyilkolta a kertesze. *Fejszével* oly erős csapást mért rá, hogy majdnem egészen levágta a fejét. A grófné nagyon rossz-

szul bánt cselédjeivel s bár nagyon gazdag volt, rendkívül fukar asszony hírében állott.

— **Egy ur, aki kifizeti az állam adósságát.** Egy ilyen ur elkelle mindünk is, a mi házánkban azonban sokkal kevesebb a millió, mintsem hogy annyi jutna belőle egy embernek, amilyen nagyon sok az államadósság. A nagy-pénzü ember: mexikói polgár. A neve *Don Pedro Alvarado*. Azt a tiszteletteljes ajánlatot tette az államnak, hogy bajlandó bazája összes államadósságait magára vállalni. Ami azt mutatja, hogy a derék *Alvarado* gazdagabb, mint az állam, amelynek egyszerű polgára. Ez a jömbér két évvel ezelőtt egyszerű bányamunkás volt. Egyszer aztán egy kisebb telepet vásárolt olcsó pénzért és ez a vásár tömörked kincs urává tette. Ez a telep Délamerika leggazdagabb aranybányájának bizonyult. Erkölcseiben *Alvarado* ma is olyan, mint szegény ember korában volt, egyetlen vágya, fökrevisse, célja, hogy még több pénze legyen. A pénzt nem teszi bankba, nem adja ki a házából, hanem, hogy biztonságban legyen, jól fizetett testőrséget tart. Ha az utcára lép, nyolc fegyveres ember kíséri, őzi. Mindig óriás összegű pénzt hordoz magával. Érdekes a dologban az, hogy azok, akik elég könnyelműek voltak Mexikónak hitelt adni, most két kézzel kapnak azon a jó alkalmon, hogy így ilyen jó firma legyen az adósuk. A köztársaság nem valami jó fizető lehet.

— **Halálos elgázolás.** Megrendítő szerencsétlenség történt ma délután az Erzsébet-köruton. A városi villamosvasut egyik kocsija halálra gázolt, darabokra tépett egy öreg urat, egy előkelő családnak egyik legöregebb tagját, *Burchard Bélaváry* Gusztáv magánzóval, *Burchard Bélaváry* Konrád főrendbírási tag testvérével történt a megrendítő szerencsétlenség az Erzsébet körut 22-ik számu ház előtt. Az öreg, 74 éves ur, aki Budán lakik az Avar-utca 33-ik számu házban, ma délután átjött a pesti oldalra, hogy egyik az Erzsébet-köruton lakó rokonát meglátogassa. Kévéssel négy óra előtt ért az Erzsébet-körutra s ott a villamossinek át akart menni. Eppen akkor haladt arra a 190-as számu városi villamosvasuti kocsira, amely a Baross-utcaból jött a Nyugati pályaudvarhoz. A kocsit *Fejszész* Elek, egy fiatal kocsivezető vezette. A kocsivezető — úgy mondják a tanuk — már mesziről meglátta az öregurat és csemetet nekí. Az öregur az Erzsébet-körut 22-ik számu ház előtt megállt a sinek mellett s a kocsivezető azt hívé, hogy meg akarja várni, míg a kocsit mellette elhalad, a csemetet is abbahagyta már minégy helylépésnyi távolságban és csak akkor kezdett ismét csemetelni, amikor a kocsit az öregurnak közelébe ért. Amde ekkor már késő volt minden. A kocsit eleje elütötte *Burchard-Bélaváry* Gusztávot. A szerencsétlen öregur az ütés következtében oldalt befelé esett a sinekre. A kocsivezető a szerencsétlenség pillanatában elvesztette a fejét s ahelyett, hogy ellenáramot adott volna, még erősebb áramot vezetett a kocsiba, amely teljes erővel rohant neki a földön fekvő öregurnak.

A kerekék azután iszonyatos munkát végeztek vele. A jobb karját tőből lemészézték, a balkéz összes ujjait leszakították, a nyakát, fejét irtózatosan összemarcangolták s az összes bordáit össztörték. A boldogtalan ember valósággal mint egy vérző hústömeg feküdt a kocsit alati s a mentőket hívte hozzá akik autombilon, csodálatos gyorsasággal megérkeztek. A mentők azután az irtózatosszerűen összerontolt embert bevitték a Rókus kórházba. Mire azonban a kórterembe értek vele, a boldogtalan öregur meghalt. A szerencsétlenség színhelyén természetesen óriási embertömeg gyűlt egybe. Még akkor nem tudták, hogy kit gázolt el a villamos. Hogy az aróat s a fejét mennyire összetörték a kerekék a szerencsétlen embernek, arra nézve jellemző az, hogy az első pillanatokban a mentők is 35—40 évesnek becsülték a 74 éves öregurat. *Fejszész* Elek kocsivezetőt, aki alig egypár hete van a villamosvasut-társaság szolgálatában, azonnal letartóztatták s egész sereg tanut hallgatót ki a rendőrség a szerencsétlenségre vonatkozólag. A szerencsétlenül járt öregur 1920-ban született Eperjessen. A technikai tanulmányokat végezte, amikor az 1848-iki események őt is a harctérre szólították. A szabadságharcot mint *Vysovsky* tábornok segédsziszje küzdötte végig s a szerencsétlen kimeneteli temesvári csata után *Török*-országba menekült Gyula bátyjával együtt. Innen Franciaországba. Rheimsba ment a két testvér, ahol az öreg Gyula ma is él. *Burchard-Bélaváry* Gusztáv királyi kegyelem folytán 1867-ben jött haza s Fejérmegyében telepedett le, ahol gazdálkodással foglalkozott. Valóságos mintagazdaságot rendezett be, de betegeskedése már évek óta ide költötte a fővároshoz. A szerencsétlen véget ért öregurat felesége, született *Bukovsky* leány és két fia, *István* és *Gyula* gyászolja. Harmadik fia, *Aladár* pár évvel ezelőtt egy lövészny alkalmával leestt a lóról és meghalt. *István* fia, aki jönevű testő, az

újságírással is foglalkozott s éveikig a *World*-nak volt egyik riportere. Az öregur holtestét holnap reggel viszik ki a Rókus-kórházból a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol fel fogják boncolni. A megrendítő szerencsétlenség híre még a délutáni órákban elterjedt a fővárosban s mindenfelé ózintén érzékeny keltett.

— **A svédországi inség.** Tudva'lvó dolog, hogy Svédország északi részében oly nagy mértékben düg hóg a nyomor, hogy a svéd kormány központi segélybizottságot alakított, amely nemzetközi segélyt kér. A nyomor enyhítéséért a svéd kormány ennél többet nem tett s így avval a sajtóságság helyzetével állunk szemben, hogy egy ország kormányja Európa népeitől kér segítséget, internacionális segítséget oly nyomor enyhítésére, amely egy ország speciális viszonyai folytán állott elő. Ennek az érdekes helyzetnek világos magyarázata az az interpelláció, melyet *Waldenström* a második kamarában intézett a földmívelésügyi miniszterhez s melyben a következő kérdéseket tette: Mily lépéseket tett a kormány, hogy északi Svédországban enyhítse az insétséget? Elegendőeknek tartja-e a kormány a tett intézkedéseket és ha nem, azt tartja-e a kormány, hogy becsületére válik az országnak, ha egy központi segély-bizottság útján idegen országokhoz fordulunk alamszínáért, ahelyett, hogy maga tenne javaslatokat állami segély iránt? Van-e tudomása a miniszternek arról, hogy mennyiben igazak azok a hírek, hogy egyes munkaadók felhasználják az inséget, hogy a béreket úgy leszállítsák, hogy a munkásokra nézve lehetlen a munkában kitartani?

— **A sör megdrágítása ellen.** *Prágából* táviratozzák: A Helz-szigeten ma délután a szociáldemokraták gyűlést tartottak, amelyen több mint 4000 ember volt jelen. A gyűlés a sördrágítás ellen tiltakozott, továbbá kimondta azoknak a vendéglősöknek a bojkottálását, akik a sör árát felemelték. A gyűlés után az azon résztvevők a Vencel-térre vonultak és utközben tüntető kiállításban törtek ki. A muzeum előtt a rendőrség szétszórta a tömeget.

— **Sikkasztó vasuti pénztárosok.** *Schmidt* Lászlót, nagyszabonyi vasuti pénztárosokot, aki 1400 korona elikkasztása után megszökött, a nyitrai törvényszék fogházába szállították. *Schmidt* alya időközben megtérítette az elikkasztott összeget.

— **Az elegánsan öltözött ur.** Párisban egy ékszerészhez beállított egy elegánsan öltözött ur és gyűrűket mutatott magának. Ilyen gyűrűket, amolyan gyűrűket kért és többször ismételte:

— Kérem csak, ami a legszebb, csak ami a legszebb, a feleségemnek akarok kedves meglepetést szerezni.

De nem tudott megállapodni egy gyűrűben sem. Végre is néhány briliántokkal és gyöngyökkel kirakott gyűrűt választott ki, hogy majd azokat megmutatja az asszonynak. Nem messze lakik, vagy husz peronyire a *Hausmann-boulevard*-ra, jöjjön vele az üzlet egy alkalmasítja. Az ékszerész ebbe bele is egyezett. Künn bércsösi, rendelt az elegáns ur, s megállottak a *Hausmann-boulevard* egy palotája előtt. Bementek a kapun, aztán a lifthez léptek. Az elegáns ur kinyitotta az ajtót és udvariasan előrebocsátotta az ékszerészességét. Majd beosapta a kis ajtót, megindította a liftet, a segéd főlepült az ötödik emeletre, az elegáns ur pedig el-távozott. A sok briliáns-gyűrű ná'a volt. Mire a segéd az ötödik emeletéről lekerült, ő már tükön-bokron túl volt.

— **A válás.** Erről az érdekes és nagyfontosságú kérdéstről szónokoltak a minap Párisban azon a népgyűlésen, amelyet a republikánus diákok szövetsége hívott egybe. A napirend ez volt: Helyes-e, hogy az állam törvényei megengedik a válást, s általában hogyan kell ezt a kérdést szabályozni? Az étebevágó kérdést bizony ez a népgyűlés nem oldotta meg. Hogy úgy mondjuk, afféle kedélyes gyűlés volt ez a népgyűlés, amelyen eszméket cseréltek és határozati javaslatokat adtak be. Beszéltek a válás ellen, a válás mellett és senkiesem haragudott meg, az emberek nem kaptak hajba egymással. Ellenkezőleg sokat tapasztaltak, helyeselték, éjlenektek és minden szónoknak megvolt a lelkes, vagy türelmes hallgatósága. *Duvald* asszony, a *Fronde* szerkesztője, amely lapnak minden sorát asszonyok írják, civben helyeselte a válást, csak az ellen kelt ki hogy az egyik fél kérelmére is elválasztják a házafeleket. Ezt nem helyeselheli, mert a férfi rendszeren sokkal hamarabb megújna a feleségét, mint az asszony az urát, s ha a házasságot az egyik fél kérelmére nem lehet felbontani, ez megvédi az asszonyt a férj személyével szemben. *Garner* abbé, a következő szónok már a házasság feltétlen tartóhatatlansága mellett szóltál föl. Nem mint pap tartja ezt kívánatosnak, mert hiszen csak a polgári házasságról van szó. De ha hülseneg, durvaság, büntett miatt a házasság felbontható, ez csak arra indítja a házafeleket, hogy hütlenek vagy durvák legyenek. *Cowton* Henri szembeszállt ezzel a fölfogással s kijelentette, hogy

nem a boldog házasságban élőkkel kell összehasonlítani azokat akik elváltak élnek, hanem olyanokkal kell őket összehasonlítani, akik asztaltól és ágytól elválasztva élnek. Már ennél az állapothat határozottan jobb a teljes elválás. Őt is zajosan megtapsolták, mint az utolsó szónokot, *Chawin* képviselőt is, aki azt követte, hogy már az egyik fél kérelmére is ki kell mondani a válást.

— **Leégett istálló.** Ma éjjel egy óra tájban kigyulladt a Nemzeti Lovarda Szentkirályi-utcai telepén egy istálló, amelyben igáslovak voltak. A tüzet az éjjeli őr vette észre s fellármázta az alkalmazottakat: akik a lovakat még idejekorán kimentették az égő istállóból. Csakhamar megérkezett a központi és a VIII-ik kerületi tűzország; négy sugárossal megtámadták az égő épületet s a tüzet egy negyedóra leforgása alatt sikerült lokalizálniok. A kár jelentéktelen.

— **Gyors- és teherárú-felvételi hely Budapest Lipótvárosban.** A székes fővárosi közönség nagy része nem bír tudomással arról, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága már évekket ezelőtt *Budapest lipótvárosi városi-iroda* címen iródat rendezett be a Lipótvárosban — Arany János-utca 21. szám alatt, — ahol a vasuton elszállítandó gyors- és teherárú 1000 kgr. súlyig feladhatók, melyekről végreles átvelel elismervények (feladásivények) szolgáltatnak ki. Terjedelmes, tűzveszélyes és oly árú, amelyeknek vasuton való szállítása különös feltételekhez van kötve, a felvételt alul ki vannak zárva. Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 órá-tól 12 óráig és d. u. 2 órától 7 óráig vannak megállapítva, — a törvényes munkaszüneti napokon azonban az iroda nincs nyitva. Az ezen városi irodában feladott árúknak az illető pályaudvarokra való ki-fuvarozásáért következők illetékek számítandók: a) gyorsárúkért: 10 kgr. súlyig 2) fillér, 10–50 kgr.ig 40 fillér, minden további 50 kilogrammért 20 fillér, b) teherárúkért: 50 kilogrammért 40 fillér, minden további megkezdett 50 kilogrammért 20 fillér. Minthogy a szállítványok csekély díjazásért a fő- és székváros IV–IX. kerületéből a lakasról ezen városi felvételi irodába is elszállíthatnak, — a szállító közönség azon előnyös helyzetben van, hogy szállítványait nem kénytelen a távoeső pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen kiszállítani és ott a feladó-vényt átvelelő órákat elöltetni, — hanem módában áll ezen teendőit egy levelezőlap útján a vasutintézet-közvetlenül elvégeztetni, — miért is a magyar kir. államvasutak igazgatóságának ezen intézkedése a szállító közönség érdekeit nagy mértékben elmozdítja.

— **Százezerfrankos Stradivarius.** A brüsszeli Etoile Belge szerint vasárnap óta a rendérség egy orosz nőt keres, aki a pétervári téli palotában lopott *Stradivarius*-hegedűt kihal megvételre az európai nagyvárosokban százezer frankért. Londonban, Párisban és Berlinben titkos rendőr járt a nyomában, de mindentúton későn érkezett. Végre Brüsszelben rá is akadt a titokzatos hölgyre, de ott sem tehetta rá a kezét. Azt hiszik, hogy Bécsben sikerül majd elfogni. Nyilván a cár környezetében élő személyiségtől lopták el a hegedűt s a titokzatos hölgy a tolvaj szeretője.

— **Gyors- és teherárú házhoz szállítása.** A magyar királyi államvasutak a vasuti üzletszabályzat 63. §-a alapján már évekket ezelőtt rendszeresítették azt az intézményt, hogy a budapesti-őrszékárosi, budapest-nyugati és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárúkat a címzettnek saját szerződött fuvarossal házhoz szállíthatja, ha a címzett a Duna balpartján a IV–IX. kerületben vagy a tiszviselőtelepen lakik. Ugyan-olyan ezen szerződött fuvarozással változtatja el a Budapestben átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámárúkat is, melyeknek elvámolása a vasutára bízott; egyuttal a külföldről érkező — házhoz szállított — szállítványok után kiadandó árnyilatkozatokat is ezen megbízottja által állíttatja ki. Utánvéttel terhelt, Budapestben a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tűzveszélyes és oly árú, melyeknek összeszája az egy tonnát meghaladja, csak a vállalkozóval kötendő előzetes egyesség alapján szállíthatnak házhoz. Jogában áll ezenkívül mindenkinek hogy a magyar királyi államvasutak igazgatósága által e célból szerződött fuvarozóknak közbenjárását kizáró utasítást adhasson. Ezen utasítás az illető állomáson meg az áru megérkezése előtt írásban nyújtandó be. A házhoz való elszállítási díjak a következők: a) gyorsárúkért: 10 kgr. súlyig 30 fillér, 10 kg.—25 kg.-ig 40 fillér, 25 kg.-on felül 50 kg.-ig 40 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 40 fillér. b) teherárúkért: 50 kgr. súlyig 40 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 20 fillér. A statisztikai árnyilatkozatok kiállításáért a vállalkozó nyilatkozatontól 10 fillért számítanak. Az árú házhoz szállítása esetén ha az áru fogyasztást vagy vámlételeknek alólvelel nincs s ha a címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen elválható s az árut ott át is veszi, csak a fuvarlevélben felszámított összeg szedhető be. Ha az áru vámlételeknek vagy fogyasztási adónak van alávetve, meg a címzettnek kifizetésre köteles a vámmegvétel, illetve adóbarca szerinti fizetett vámlételek fogyasztási adó és vámközvetítési illetékek is megfizetendő. A szállítványozó az árut a lakás vagy üzlethelyiség azon részébe tartozik állítani, mely e célra neki kijelölött. Ha címzett az áru befuvarozása idején lakásán nincs, a másodsor, esetleg többször is megkísérelt kézbesítésért külön illeték számítható fel. Ha címzett az áru átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi, a visszavétel, újra való elhozatal, vagy más helyre való

szállításért a díjszabászerű illeték uból felszámítható. Esetleges panaszok a budapest-jobbparti üzlethevezető-séghez juttatandók.

FŐVÁROS

(*) **Az ó-budai plébánosválasztás.** A 45-ös választmány ma délelőtt *Kléh* István királyi udvari tanácsos elnökele alatt ülést tartott, amelyen az üresedésben levő ó-budai plébánosi állásra egyhangulag *Sagmüller* József ó-budai helyettes plébánost jelölték.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Nemzeti Színház.** *Ertlók* Lajos síremléke javára vasárnap este *Thurán Annát* hozta színre a Nemzeti Színház. Szomorú szívvel gondoltunk rá, hogy pár hónappal ezelőtt a szerző még köztünk járt és irodalmi életünk egyik agilis, munkás tényezője volt és ma már a síremléke javára rendeznek előadásokat. Többé nem lövi senkire észre szatírát nyilat és az ő személyét sem támadja meg a visszatalrás. Ott fekszik mozdulatlanul egy szűk sírgödör örökös éjszakájában és csak a szelid kegyelet foglalkozik vele. A vasárnapi előadáson élénken éreztük: nek-kora veszteség érte kora elhunytával a magyar drámairodalmat, különösen a történeti drámát. A sablonos, deklamáló, big lére eresztett történeti drámák közül *Thurán Annáigazán* toronymagasságban emelkedik ki. Nyelvezete tömör, képekben és gondolatokban gazdag; erős és poézis olvad itt össze; és a kor testésében is művészi megfigyelésekre akadunk. A harmadik felvonás a bártiai polgárok tanácskozásával és *Mutter* Anna jelenével lényesnek mondható. A vasárnapi előadás *Márkus* Emília báos *Thurán Annájának* *Gál* méltóságos polgármesterének *Jászi* Mari briliáns *Mutter Annájának* *Hegyesi* Mari érdekes, szép ösvényének és *Nádai* finoman karakterizált *Konstijének* sok tappsal adózott a közönség. Osztozott velük a sikerben *Mihályi* Károly is, aki *Leonhardot*, ezt a nemes dalát, aki annyira emlékeztet *Piccolomini* bírá, meleg temperamentumának egész hevével állította élénk. A tanácsjelenet rendezése kitűnő. (á. e.)

** **Várszínház.** Az országos színészakadémia vasárnapi előadása március tizenötödikére esett és ezt a nevezetes dátumot a színészakadémia figyelembe vette. Növekedésivel a *Nórumal* e őtt *Bánk* dím első felvonását adatta elő. *Katona* József hatalmas nemzeti drámája nem nyomta agyon a maga roppant súlyával a növekedékek zsenge tehetőségét. Sőt voltak köztük olyanok, akik meglepő komolysággal és sikerrel mozgattak a nagystíli tragédia keretében. Ezek közt említjük első sorban *Kacsóh* Fatimét, aki *Gertrudist* játszotta és kiváló alakító tehetőségének a jeleit árulta el abban a jelenetben, amikor léha öcsésével, *Ottóval* szemben állott. Büszke tarsiása, jól hangsúlyozott beszéde egyaránt kitejete a szerep karakterét. Melindát *Olasz* Klára, *Bánkot* *Kardos* Kálmán, *Peturt* *Bajai* Mór, *Ottót* *Zombori* Elemér, *Biberechot* *Zádor* Kálmán játszotta és valamennyien fokozott becsúgygyal végeztek nehez és nemes föladatakat. A *Bánkbánra* következő *Nórumal* élénk és derült összejátékában *Szilágyi* Izor *Berki* Amália, *Ritka* Ferenc, *Rajczai* Anna, *Veró* Margit és *Molnár* László vettek részt. A belanítás jeles és gondos tanárú: *Császár* Imre érdeme.

** **Színésznövekedékek előadása.** *Solymosi* Elek színésziskolájának növekedéi tegnap este az úpesti Kolossvár termében előadást adtak. Színre került *Csiky* György *Nagyamma* című vígjátéka. A terem zsúfolásig megtelt és a várakozást jóval felülmúlta a növekedékek pompás játéka. Az előadás kezdetén *Margittay* Erzsébet alkalmi költeményt szavalt, melylyel frenetikus tapsot aratott. *Szine* meglepte a közönséget a növekedékek összevágó játéka. *Margittay* (Szeremi grófné), *Boja* Mariska (Mártha), *Legeti* Bella (Szerafin) fenyesen megállították helyüket nemkülönben a két *Fürdői* nővér, *Parlagi* *Earna*, *Baranyai* kidermelték a tapsot. A lérfák közül *Szabó* Gyula, *Helta* Aladár, *Inke* Rezső, *Geró* Gyula és *Bonyi* József tunktek ki.

** **Művészestély.** A Lipótvárosi Kaszinó e hó 21-én. szombaton, este 9 órakor nagy művészestélyt rendez. Közreműködnek: *Dr. Dalong* Magda és *dr. Dalong* Ferenc érekművészek. *Méró* Joán zongoraművész és *Thibaut* Jacques hegedűművész. A jegyeket 18-án délután 2–3 óra és este 6–8 óra között azoknak a tagoknak adják csak ki, akik még egy művészestélyen sem vettek részt.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Az Akadémia ülése.** A Magyar Tudományos Akadémia III. oszt. 16-án, het ón délután 6 órakor ülést tart, melynek tárgya 1. *Than* Károly rend. t. *A szén-monoszulfidról*. 2. *Ónody* Géza k. t.: *Az orr mellékeregeinek viszonya a látóideg-csatarnához*. 3. *Ráta* István által-

orvosi főiskolai tanár részéről: *A mételey-jéle férégek egy új neme*. Előter eszi: *Horváth* Géza r. t.

○ **Telek pályázat** a Magyar Tudományos Akadémia e hó 19-én, csütörtökön, délután 5 órakor összes ülést tart amelyen a Telek-pályázatot fogják eldönteni. A pályázatra az idén vigjátékok pályázat és összesen huszonnyolc pályamunka érkezett be, *Előadó* *Négyessy* László, a bírálók pedig az Akadémia és a Nemzeti Színház tagjai közül ketten lesznek.

○ **Homiletika.** A magyar egyházi szónoklás művészetének becses terjesztője a *Lebovits* József szerkesztésében megjelenő *Magyar Zsinagoga* című homiletikai folyóirat. A márciusi füzet dr. *Rubinstein* Mátás, dr. *Spira* Salamon dr. *Friedmann* Dávid, *Feigl* L. H. és *Lebovits* József beszédek közli. A kiváló gondos szerkesztés havi szemle kiadóhivatala *Baranya-Mágócsón* van; előfizetési ára egy évre 6 korona.

○ **A büntettek alapoka.** A büntetőbűncselet mindig aktuális témának közös forrását veszi revizió alá az a becses tanulmány, amelyet *A büntettek alapoka* címen dr. *Wertheimer* Manó fővárosi ügyvéd irt. A bűnözés kiindulópontját vizsgálja a szerző, hogy aztán a büntettek és a büntetések természetrajzát megkonstruálhassa. A tizennegy ivre terjedő munka a nagy kérdést kiváló készültséggel, filozófiai elmélyedéssel, de e mellett a valóságnak hűségese szemleltetésével oldja meg. Sok tekintetben merőben szembehelyezkedik a különböző büntetőjogi és büntelési nézetekkel némely helyütt ezeknek a megítélésében az argumentumai talán nem győzedelmekednek (gyv a *Pikler*-féle büntetőjogi elmélet bírálásánál), de elismerésemelőt az a tudományos önállóság, amelylyel a nehéz kérdést tárgyalja. Ez az önállóság s a könyvön végigvonuló tudományos alaposság előkelő helyet jelöl meg e munkának szégyes jogfilozófiai litteratúránkban. A kötet *Grill* Károly kiadása, ára 3 korona.

Nyíltér.

IDÜLT TOROK-ÉS GÉGEFÖHÜRUTNÁL fénysen bevált a **Rohitsi "STYRIA"-FORRÁS** gargalizáló viznek.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK

— **(Somogyvármegye)** közigazgatási bizottsága *Talán* Gyula főispán elnökele alatt a minap tartotta rendes ülést és a szakjelentéseket tudomást vette. Felolvasták ezután a belügyminiszter rendeletét, melylyel *Ehn* Sándor volt nagy-átjáró főszolgabírónak *Maar* Gyula alsóispán ellen jegyeimi eljárás megindítása iránti jeljelentését leküldte. A jegyeimi eljárás megindítását a bizottság mellőzte, sőt a közzületeleiben álló alsóispánnak bizalmat szavazott, mert az alsóispán nyilatkozatában foglalkalték éppen arról győződött meg, hogy *Ehn* Sándor nyug. főszolgabíró ellen annak idején folytatott jegyeimi ügyben korrekciót járt el.

— **(Szatmár-Nemeti város)** köztörvényhatósága 10-én tartott közgyűlésében *Papp* Géza polgármester bejelentette, hogy sikerült a kormánytól kieszközölnie, hogy a város a jövő évben egy század huszárúságot és egy üteg tűzértséget kap. A közgyűlés ezek állandó helyüell a város nemeti részét jelöli ki és a két kaszárnyát üle fogják építeni. Heves vitát provokált a köztörvényhatósági ülésen a város adósságainak konvertálása. A Magyar Jelzáoghitelbank ajánlata mellett egy bécsi pénzintézet adott be ajánlatot közvetlenül a közgyűléshez magánúton. Tekintettel arra, hogy a bécsi pénzintézet nem nyújtotta a törvény által előirt garanciát, a közgyűlés hosszú és heves vita után a Magyar Jelzáog-Hitebank ajánlatát fogadta el.

— **(Torontóvármegyében)** a tavaszi rendes közgyűlés közledelelével az alsóispán szék betöltésének kérdése előtérbe nyomult és már-már csak ez foglalkoztatta a megye közönségét. Lassanként kifejecesednek a pártalakulások is. A megye közönségének zöme *Jankó* Agoston volt főszolgabíró és jelenleg ármentesítő-társulati igazgató jelölése körül sorakozik. *Antik* e diszes állás betöltésére alkalmasnak tartanak. *Jankó* párta 22-éves értekezletet hiv Nagy-Kikindára egybe. A meghívott eddig 120 bizottsági tag — köztük a megye előkelőségei — irták alá.

— **(Veszprémvármegye)**törvényhatósága a gyöngökéld *Fenyvessy* főispán helyett *Kolozsváry* alsóispán elnökele alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy a honvédelmi minisztert írlatlag kéri, hogy a Veszprémben elhelyezendő tűzértségi laktanyának építési költségeire a hadügyminisztérium hozzájárulását eszközölje ki. A vármegye Veszprémben *Fenyvessy* főispán kezdeményezésére muzeumot létesített s azt a vármegyeház második emelétben helyezte el. Most a vármegye közgyűlése megalkotta a muzeumra vonatkozó szabályrendeletet és *Kolozsváry* alsóispán széleskörű mozgalmat indított a vármegyében található emlékek összegyűjtésére. *Papp* Sándor tanfelügyelő felekes felhívással felhívta a tantokat a közreműködésre. A megyebeli iórák máris szép gyűteményeket ajándékoztak a muzeumnak. A tiszviselők Veszprémben tiszviselőtepet létesítettek, melyet a veszprémi takarékpénztár finanszoz. Azonkívül tiszviselői kaszinót is fogyasztási szövetkezetet alakítanak.

SPORT

Football. A csömör-úti versenypályán a Budapesti Torna Club és a 33 Football Club mérkőzött. Az eredmény 5 : 0 a B. T. C. javára. A győzelem könnyű volt, mert az újonnan megalakult „33”-ok még gyengének bizonyultak.

A lövészenyék előtt. Bécsi versenyek. Prædswit handicap. Töröltettek: Csókos asszony, Rose L., Babér, La Gall, Hipprius, Durban, Ponyvásy Biri, Dynamit, Nina, Donnerwetter, Malupri, Becsvágy, Tó-Almás, Sourbise, Schön-eld, Angloman, Takarós, Pletyka. Három a tánc Bécs, Tétova, Irsay, Fortuna, Norgard, Bekés, Amras, Campilli, Takaródi.

Állva maradtak: Macedonal 66 Nunquam dormino 63 1/2, Hazafi 61 Clavigo 58, Petronell 56 1/2, Kissme 56 1/2, Latourdie 55, Perlasz 55, Charmant 52 1/2, Ormod 52 1/2, Passe partout 52 1/2, Semper idem 52 1/2, Geranium 51 1/2, Vezér 51 1/2, Törpörtyű 51 1/2, Mayor 51, Györgylovag 50, Bergeret 50, Capellmeister 49 1/2, Mary Diamond 49 1/2, Mediatour 37, Babatündér 47, Lumpaciuz II. 47, Retour 47, Alesia 46 1/2, Attia 26, Messaliance 44 1/2, Gloria 44 1/2, Kendőző 43, Gyopár 43, Limonade 42 1/2, Alierwelt fidel 41 kg.

Háromévesek nagy handicappja. Töröltettek: Jacobinus, Belle de Hernas, Schönfeld, Három a tánc, Sietünk, Cipész, Csurgó, Sokodni, Pauliessen, La Jeunesse, Agnes, Willi, Orbian, Lo del owl, Lessandra, Kapus, Toldi, Gyöngyvirág, Anphisa, Thubet, Tató, Franco, Süny, Maud, Gigi, Paravent, Micheline, Herzman Rosoglio, Ingering, Galiba, Gardine, Millay, Tannhäuser, Mongolion Olive és Kusalka.

Állva maradtak: Figyelme 50, Angloman 59 1/2, Pedicure 56 1/2, Serkins 56 1/2, Sorrento 56 1/2, Bolívar 56, Piszicsár 55 1/2, Donald 55, Marcheuse 54 1/2, Ex Lex II. 54, Kontyos 54, Orgona 54, Gyöngysziget 54 1/2, Canyerdowa 53 1/2, Maysy 52 1/2, Bonanza 52 1/2, Valus 52, Tolmacs 51 1/2, Torquemada 51 1/2, Sobasen 60 1/2, Ape Wiese 50, Ducrat 60, Ornamet 49 1/2, G'Dur 49, Queens Daughter 49, Jövőre 49, Wiedersehen 48 1/2, Liberahty 48 1/2, Carabine 48 1/2, Romano 43, Fortunatus 48, Sanvi 48, Bictoria Regiz 48, Wamprur 47 1/2, Rhapsodie II. 47, Lope de Vega 47, Ruggiero 46 1/2, Gőndör 46 1/2, Baltimore 45 1/2, Rozmaring II. 45, Lator II. 45, Erzsike 44, Paprika 44, Gedacht 43 1/2, Hamis 41 1/2, Estifényi 41 1/2, Lehel 41 1/2.

Törölés az alagi versenyen. (Tavaszi meeting). Első nap. Vasárnap március 29. III. Rákosi-díj gátverseny. 10.000 korona 2.800 méter (29). Törölés: Belle Alliance, Cavalcanti, Cserháti, Csillag, Deliány, Fakir, Häng di an, Menyök, Muszloza, Parolin, Prima II, Sherman. Állva maradtak: 56 Mr. John 72. 46 Pailard 71 1/2. 56 Hippokratés 68 1/2. Id. May be 67. 56 Prima 67. 56 Ponyvásy 66. 56 Kalupri 65 1/2. 56 Brom 65. 46 Fülés 65. 46 Pizess 64. 46 Marienburg 64. 46 Lucie 62 1/2. 56 Lady Like 62 1/2. 56 Medicus 61 1/2. 46 Boka 61. 56 Csitt 60. 46 Ratking 60.

Harmadik nap csütörtök április 2. III. Nagy akadályverseny. 1d és 14.000 K. 5000 m. (30). Törölés: Baltvár, Cambell, Coulenr, Ex lex, Hasirman, Inak, Nyáias, Peregrinus. Állva maradtak: 56 Azért is, 66 Fakir, 56 Moderne, 64 Princess Flo. 66 Pásztorfi 66 Gubernátor. 56 Kalupri. 56 Csitt. id. Flaggenschiff. 46 Fuss. id. Häng di an. 46 Viellibchen. 66 Esparsette. 66 Tiamó. 56 Mys erv. id May be. 56 Mr. John. 56 Néna néna. 56 Estiosilag. 56 Medicus. id. Badaosony. 56 Parapluie.

TÁVIRATOK

Konstantinápoly, március 15. Török forrásból származó adatok szerint eddig 1800 ember, köztük néhány török is, kapott kegyelmet, akik politikai vétéségek miatt voltak elítélve vagy száműzve.

Konstantinápoly, március 15. Apostol, a bohenicai harcól elmenekült bandákönk hír szerint Macskovo és a Dojran tó körül egyesült egy másik bandával és állítólag ott ott operál.

Pétervár, március 15. Dr. Stancsov itteni bolgár ügyvivő tegnap II. Sándor oár sírjára nemzeti szalagok babékoszorukat tett le. A koszoruk szalagjain ez a felírás dísztelt: A szabadtól cárnak — a halás bolgárok.

Március idusa Bécsben.

Bécs, március 15. A munkás-egyesületek és szociáldemokrata-egyletek mint minden évben, úgy az idén is megünnepeleék március idusát, Ugyanis kivonultak a központi tereplőbe a márciusi események sírházhoz. A résztvevők számát sok ezerre becsüli. A sírra száznál több koszorút tettek le. A résztvevők közül többen német, cseh, lengyel és rutén beszédek mondak az ünnep jelentőségéről. Az ünnep a legnagyobb rendben folyt le.

Angol-török konfliktus.

Konstantinápoly, március 15. A Yemen és Aden hávidéke ügyében támadt angol-török konfliktus komolyan napirendre került. Angolország többek közt Dzsidda község kiürítését, valamint Alí atahai emír bielikjogainak respektálását követeli. Tekintettel Anglia érdekes fellépésére és katonai előkészületeire, valószínű, hogy a holnap tartandó minisztertanács teljesíteni fogja azokat a követeléseket, amelyek az 1874. évi kétkönyvben közzétett okmányokon alapulnak.

Véres zavargás.

Madrid március 15. Lisszaboni hírek szerint Coimbra város zavargások törtek ki, mivel a lakosság vonakodik a községi adókat megfizetni. Az üzletek zárva vannak, a kereskedelem pang. A zavargók és a rendőrség között összeütközésre került a dolog, amelynek során három ember életét veszítette és sokan megsérültek. A rendőrség végül helyreállította a rendet.

Népszavazás a vámtarifára.

Bern, március 15. Ma történt meg a népszavazás az új vámtarifára, amely a jövőben kütendő kereskedelmi szerződéseknél alapul fog szolgálni. A tarifa mellett szavazott 129.000 ember, ellene pedig 223.000.

KÖZGAZDASÁG

A Magyar Földhitelintézet vasárnap délelben tartotta XXXIV. rendes évi közgyűlést gróf Dessewffy Aurél elnöklété alatt. Mindenekelőtt a múlt évről szóló igazgatósági jelentést terjesztették elő.

A jelentés kiemeli, hogy az intézet a székhelyi földi kisbirtokosoknak olcsó kölcsönök engedélyezésével segítségükre sietett, a helyszínén kirendelt szolgálatokat fel a sz. az intézet tevékenysége az érdekeltek és az illetékes körök egyértelmű elismerésében részesült és általában üdvösként bizonyított. Az intézet az 1902-ik év folyamán 897 kölcsönvevőnek 24.911.100 korona jelzálogos kölcsönt folyósított. Kölcsönének teljes vagy részleges rendkívüli törlesztésére 516 adós 6.394.521 koronát fizetett vissza. Az intézet keletkezésétől a múlt év végéig engedélyezett jelzálogos kölcsönök összege, az eddig törlesztett összegek levonása nélkül, 631.716.560 koronát tesz, mely összesen 21.008 adós fel között oszlott meg. A múlt év végén tényleg fennállt jelzálogos követelések összege 785.719.171 korona 99 fillért tesz, melynek fedezetére 782.482.592 korona 30 fillér értékű jelzálog van nyújtva. A múlt évi tiszta jövedelem az intézeti megróditálatra fordított 92.354 korona és a földmiveléssel kapcsolatos humanitárius célokra fordított 9235 korona levonása után 971.472 korona. melyet egész összegében a tartalékalaphoz csatoltak. Ezzel együtt az intézetnek alapitása óta tartalékba helyezett saját szerzeménye 25.259.092 koronára emelkedik. A jelentés melegen parentálja el az elhunyt Tisza Kálmán és gróf Szapáry István felügyelő-bizottsági tagokat, Schleich Lőrinc bíboros püspök rendes tagot és sajnálattal említ meg gróf Nádasdy Ferencnek a felügyelő bizottsági tagságról való lemondását. A közgyűlés a jelentést egyhangúlag tudomásul vette és a felmentve egy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta. Ezután szót emelt gróf Csáky Albin főrendiházi emlek, a felügyelő-bizottság tagja, s lelkes szavakban ünnepelte Lukács Antal főrendiházi tagot, az intézet igazgatóját, aki most töltötte be működésének 40-ik évfordulóját. Indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a jubilánsnak. Lukács Antal igazgató meghatóttan mondott köszönetet a lelkes ünneplésért. Végül felügyelő-bizottsági tagnak gróf Teleki Gyulát választották meg. A közgyűlést megelőző alapító ülésen megválasztották felügyelő-bizottsági tagokká gróf Hadik Jánost, báró Gertöczy Ferencet és Földváry Elemért.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor jelentése.)

A csökkenő bécsi közdejegezesek, nemkülönben a kisebb fogyasztás kedvezőtlenül befolyásolta piacunkat, amennyiben azonnali szállásra erősebb kínálat mutatkozott. Az üzlet alapirányzata azonban szállásigából mit sem vesztett, mit bizonyít azon körülmény, hogy a gyárosok hosszú lejáratu kötéseknel árákat felemelték. Mai nagybani jegyzések azonnali szállásra 34—34 1/2, augusztus végéig való átvételre 34 1/2—35 1/2 korona pr. 10.000 ltr. %, ingyen barrelben készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes barrelok egy koronával drágábbak.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

V. R. A közigazg. bíróság határozata (10.877—1901.) értelmeben midőn az ingatlan tulajdonosa ingatlanát meghatározott értékben egy harmadik személyre azért ruhazza át, mert a harmadik személy az átruházó helyett adósságot fizetett illetve vállalt magára: ettől a jogügylettől járó 4%-%-tól illeték nem a kifizetett adósság összege, hanem az ingatlan értéke után szabadon ki. — Szolnoki előfűzető. A külföldi eredetű hirdetések, de másolatoknak is slány képek helyett helyesebb, ha magyar festők jói reprodukát műveit veszi meg. A Könyves Kálmán műkiadó részvény-társaság (Nagymező-utca 37.) ingyen megküldi kiváló műlapok jegyzéke című illusztrált fűzetét, amelyben meglatja, mely magyar festőművek reprodukciója kapható. — F. J. Közigazgatási díjnyki szolgálatra posta-állítási, vasúti állítási pályára s táviradi gyakorlatokra elegendő a kvalifikációja. A felsőbb ipariskolába is beléphet, itt az előkészítő osztályon kívül háromévi a tanfolyam — ?? (Datok szorában). Igen kedveltes dolgok, a jókarrak sem segíthet rajtuk. — Fischer. Ha személyesen üdvözöl te, nincs szükség táviratra. — O. Sz. A József-műegyetemen tehet vizsgát, aki nyolc középiskolát végzett s megfelelő gyakorlata van. — Gy. A kereskedelmi miniszter legutóbbi válassza szerint a rendezés stádiumában van. — F. A. Petrovics. A közös pénzügyminiszterium közli ezeket a pályá-

zatokat, a feltételeket onnét beszerezheti. — W. J. Nem valószínű, hogy megértik. — Dr. S. M. Méltóságok a címét közölni és kivételosen megírjuk magánlevélben. — E. J. M. Csáth. Az iskolai igazgatónál kell jelentkezni a megnevezett bizonyítványokkal. A miniszteriumhoz intézendő folyamodásra egy koronás bélyeg kell. — S. Zágráb. Négyévi működés után teljes nyugdíjat kap. — F. S. Bécs. Római katolikus. — H. I. Perbenyik. Singer és Wolfner könyvkereskedése révén (Andrássy-ut 10.) megszerezheti. — S. E. Koltovár. A bérgyminiszterium ad engedélyt a név változtatásra. Külföldi rovatunkban a konfliktust megmagyaráztuk. — M. J. Vidrány. A zsidó hitközségnek nincs vakok intézete. Az állami intézetbe kérje a felvételt. — Felelet. I. Az erredparancsnokságnál nem kell bejelenteni, lemondására senmtök sincs. A kérdézet cím: dr. Várady Zsigmond Nagyvárad. 2. Singer és Wolfner. Andrássy-ut 10. — L. A. Oravica és V. I. Várpálova. A Kereskedelmi Alkalmazott című lap kiadóhivatala: VI. Andrássy-ut 13. Zágráb. A budapesti bejelentőhivatalhoz intézett kérdésekre 60 fillért kell bélyegben mellékelni. A bejelentett lakosok címét a hivatal megadja. — I. I. Máramaros-Siget. Nyolc középiskola elvégzése szükséges. — V. Sándor. A kérdézet neve nincs a címjegyzékben. A bejelentőhivatal 60 fillér bélyeg ellenében megírja, hogy jóváírás lakos-e. Sorsjegyjelölőköze'ebb. — Rutkai. S. A. címe: V. Ferenc József-tér 5. — F. p. Kúth. Előfordulhat bátran, nem vet az illendőség ellen. — D. M. Farhad. 1. Mint mellékletet külön bélyegkötelesek. 2. J. J. lakása: V. Honvéd-utca 1. — E. S. (Abánd.) közölhetetlen. — Nyiri. Az Egyesült-Államokban olvakói konzulunk: borsai dr. Fiesch Alfréd. A konzuli hivatalt kell megkeresni. — J. Törvényes részre jogot tartat a feleség. Amennyiben a végrendelet a közös szerzemény jogát is sérti, ügyvéd utján tanács megátadni. — B. J. A Magyar Színház tagja. — F. A. Keszthely 1901-ben történt. — E. I. M. Pozsony. 1. Az iskola igazgatósága útján kell fölterjeszteni az alapszabályokat a közoktatásügyi miniszterhez. 2. A műkedvelői előadásra alkalmas vigjátékok sorozatát Singer és Wolfner könyvkereskedésétől (Andrássy-ut 10. sz.) megkaphatja. — Margit. Katonai biztositókat kell letenni. A kórházaknál különböző fizetések vannak. — H. M. Sz. I. lakása: Erzsébet-kört 33. H. H.: Ferenc-kört 16. — Hajnal. A vármegyei mértékható hivatásban a feltételeket megkapja.

Sorsjegyek.

K. M. Tasnád. 1826—21. sz. Rudóli-sorsjegyet 28 koronával, 296—40. számú Baziika-sorsjegyet 12 koronával, 2255—97. számú Magyar vörös-kereszt sorsjegyet 13 koronával, 49710. számú Pálffy-sorsjegyet 116 koronával sorsolták ki. Jupiter. 51135. és 61338. számú Salzburgi-sorsjegyet egyenként 56 koronával és 1246—52. Tiszasorsjegyet 240 koronával huzták ki. Ezeket a sorsjegyeket Szalai és Társa bank, Erzsébet-kört 12. sz. váltja be. B. M. Hont-F.-Fegyvernek. 1072—72. sz. Jásziv-sorsjegyet 4 koronával sorsolták ki. Miskolc. K. K. Ujpest, S. B. Zala-Egerszeg, L. H. Lepény, E. A. Agria, Debreceni előfűzető S. J. Opona Baksi előfűzető, L. B. Zarnóca, W. Sándor, Tadakozó. V. B. Hunyad-Dobra, E. A. Szekesfehervár, St. J. Bód, E. M. Deveser, P. L. Nagy-Utód, D. J. Delnice, K. J. Szarvas, S. D. Pozsony, K. T. Szolnok, V. K. rendőr, D. Kis-Kupány, F. A. Bód, Bernhard, Mohács Uj előfűzető, Dr. V. A. T. M. Gy., U. J. Pécs, L. J. Szekesfehervár, S. J. Tódn, K. J. Budapest, Bégi előfűzető, S. J. Lékér, E. J. Sch. A. Budyháza, V. Za. Budapest, B. Gyulafehervár. Sorsjegyeik nem nyertek.

Napirend.

Naptár. Hétfő, március 16. — Római-katolikus: Herbert. — Protestáns: Heribert — Görög-ország: (március 3.) Eutrop. — Zsidó: Adar 17. — Nap kel: 5 óra 56 perc. — Nyugszik: 5 óra 49 perc. — Hold kel: 9 óra 29 perc. — Nyugszik: 7 óra 17 perc. — Délután. A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Allat- és Ásványtára nyitva 9 órától 1-ig. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeum: könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 8 órától 12-ig. A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemer-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. A József-úti könyvtár (Károly-kört 25.) mindennap nyitva van, kőnapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig. Megnyitogatott helyiségei a Markó- és Sóllyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. Állattart a Városházában nyitva egész nap. Belépődí 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár, tudakos-osztálya és kelet miniatúr: V. kerület Vacs-kört 22. szám alatti. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hivatali termékek állandó kiállítás és kereskedelmi-örvényi gyűjtemény, továbbá a ház-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés tárgyait mutatják be) a Városházai iparcsarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kereskedelmek központi ülése: vezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. kerület 32. szám alatti.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 16-án. A Magyar ének- és zeneművészek Bayreuthi-ösztöndíjlapja javára Wagner Siegfried vezetése alatt Hangverseny. Kezete 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 16-án. Simonyi öbester. Történelmi vígjáték 3 felvonásban. Irtá Martos Ferenc. Személyek: Báró Simonyi Császár Majthényi Mihályi Des Tournelles Márkus Luzsenszky Nádya B. Desmarannes Lánzy Apagy Paulay Juliette Ligeti Zelenay Horváth Dory Gál Krupszky Molnár Aczél Mészáros Gyuri Rózsahegy

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 16-án. Az örnagy ur. Boházot 3 felvonásban. Irták Mars és Kéroul. Fordította Holtai Jenő. Személyek: Montgron Fenyesy Michu Gyöző Labourdette Hegedüs Dingois Vendrei Fréville Tanay Maloizel Szerényi Champeaux Góth Paulotte Versányi Moulard Tapolcazi Heoise Nikó Bardinet Rónaszéki Dingoisné Haraszthy

NEPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 16-án. Bob herceg. Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J. Személyek: A király Balázs Tánemester Ujvári György, fia Fedák Sári Tom bátya Szordabehlyi Viktória Harmath Annie, lánya Ledofsky Lancaster Pázmán Plumpudding Nyárai Pomponius Kovács M. Gipsy Kiss Hopmester Solymosi Pickvick Parányi

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 16-án. A Gotterhalte. Történet, 3 képből. Irtá Mérey Adolf. Személyek: Sághy József Faragó Főhadnagy Hidvéghy Aladár Ráthonyi II. hadnagy Szomoró Annuska Maróthy II. hadnagy Delli Zsuzsa néni Sziklainé Mariska Horváth Kapitány Mátyr

URANIA SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 16-án. A fehér cár birodalma. Kezete 7 1/2 óraker.

KOCH-féle orfiai férfiruha készletet saját érdekében meg kell tekinteni, vételekgyezzer nélkül. IV. Károly-körút 26. földszint. I. és II. k emelet.

KOCH-féle invincibilis, férfik öltözék, foltálló. Világolók. 19 főtől feljebb. Honi ipar!

Élőkerítés. Május végén is teljes akorrel ültethető örökös, kulcsos záratba gördítős-bágya-sóvany-csacsi. Ezre 6 forint. Kétféle erős, elegáns szaz motor kerítéshez. Árjegyzék, katalógus utasítás ingyen. Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyúti.

Zalogban lévő korejségeket saját piára értékesítünk... FLEISSIG SANDOR BANKHÁZ Budapest, Erzsébet-körút 2.

Mesés árak

Kerékpár és alkatrészek

legelőbb bevásárlási forrás. I. rendű külső gummi felállítás. 1. rendű belső gummi felállítás. 1. k. acetylamin. 2. és 2. f. 1 angol lánca. 2. 2.40 és 1.50 angol nyergo. 3. és 2. 2. 1 angol evező. 4. 30 és 40 k. k. Calem. Carab. 5. és 34 n. k. k. kormányrud. 3. 4. és 2.25 Nagy képes árjegyzék kívánatos ingyen.

Csak Bárdi Vilmosnál

— kapható. Budapest, VII., Dohány-u. 7. Az árak különleges ártól kezdődnek és nem tartózkodnak a pénz visszaváltás vagy kicserélés. Kossuthgumi-kerék raktár.

Sok pénzt!

100 koronát kereshettek havonként, minden állású egyének (melékörösznek is). Kérelmet Kossuth u. 7. sz. 2. emeleti szobában. Kérelmet Kossuth u. 7. sz. 2. emeleti szobában. Kérelmet Kossuth u. 7. sz. 2. emeleti szobában.

Gummi

es halvány. v. fr. 2. 2. 12 kor. g. Capotes. 4-10 kor. tejta. Négy órási orvos rendelő. Kérelmet Kossuth u. 7. sz. 2. emeleti szobában.

Részletfizetésre

arany, ezüst, ékszerok, zsebkönyv és ingakönyv olcsón kapható. Grünberger Armin Béla IV. Váci-utca 30. I. em. 23.

CSIZ

ezelőd szent leghatározottabb Jód-Gyógyórtás A bazsalikum-vöröskúra UNICUM! Dr. Korányi Frigyes tanár a magyar gyakorlatban, valamint a vezetés alatt álló hadsereg postai királyi egységei korlátlan szerzett sokszoros tapasztalása alapján minden alkalommal a csizidjóról, mint kiváló hadsereggyógyórtás mindazon betegségek, melyeknél a jód mint specifikus szer javát vala használhat mindenkori frás töltésben, használati utasítással együtt, minden ásványvíz-közelítésben, megrendelésre. Földgázgázotáságnál, Csiz, u. p. Rimacsos és Ezenkút, L. felelőrségnél, Budapest.

"The Gresham"

életbiztosító-társaság Londonban Magyarországi fiók: Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. társaság házában. A társaság vagyona 1901. decem-ber 31-én ... kor. 190,871.731.— Évi bevétel biztosítások és kamat-ból 1901. évi december 31-én ... 31,655.392.— Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) ... 428,999.043.— Az 1901. évben a társaság 5556 ... 50,727.261.94 kötvényt állított ki — Prospektusokkal és díjtáblá-összeg értekekben. — Prospektusokkal és díjtáblá-zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet főlkja Budapestben, vala-mint ennek ügyneke a fiók minden nagyobb váro-sában.

Raktáraink tulhalmozottsága miatt 20% engedmény Butor A legfinomabb ízléssel kidolgozott szalon-, étterem-, háló-, leány- és ury-szoba-bendezések bámulatos nagy választékban raktárunkban írásbeli jóállás mellett eladársra készen állnak. Vidéki megbízások biztosítva eszközöltenek.

SZABÓ FERENC ÉS TÁRSA Budapest, erepsi-ut 12. sz. (Sip-utca sarkán.)

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és teste-nedve meg vannak fertőzve és ki fiatalokri kőnyvelmőség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapot megszűnjék. Kell lenni valakinek, a ki a fiatalságot a neki déltről jóakarattal, őszintén és behatóan felvilágosít, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait bá-ran, tartózkodás nélkül és bizalommal elmondhat-sák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpas nasznál, hanem olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életre vonat-kozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már meglevő bajokban is tud segíteni, akkor majd meg-szűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magasztos hivatású és erővaló Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos hírt intéző Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (egy férfi, mint a nő) neki déltről felvilágosítást, a hol a beteg vé-re és testnedve megisztatnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koragyakortól-kei kinyal megzútnak. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegon biztos és teljes eredménnyel használt gyógyszeródnál fogva a monarkia-kas megzavarás nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az 5 specialis gyógyszeróval még a legelhanyagoltabb osek-tekben is a bajokorok sebeket, hurgyó-, hólyag-, ideg-és hátrénc-bajokat, sérvket és fertőzött és szűnül szűnő, magómlást, egyenülőt férfierőt (impoten-cia), aranyeret, vérbajokat, bérbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kórház van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak levelekre kimerítő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszlevélyet kell mellé kelni). A gyógyszerészek befejezése után a leveleket előlegit, vagy kívánatos mindenki visszakapja az-ukat. Az intézet a szükséges specialis gyógyszerok-ról is gondoskodik. A rendelést Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig (vasárnap délután 1 óráig). Cim: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Magyar Könyvtár *** Elbeszélő Művek. ***

Egy-egy szám ára 30 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben. Szerkeszti RADÓ ANTAL. Kiadja LAMPEL ROBERT (Wladia) F. és Fld) 22. sz. kir. udv. Andrássy-ut 21. BUDAPEST, VI. KÖNYV-UTCA.

- Agai A. (Porzó). A Viola Vera és egyéb elbeszélések (24. sz.)
Ambrosy Zoltán. Hajótörtétek. Nyolc elbeszélés. (66. sz.)
— Arnyékalakok. Hét elbeszélés. (204. sz.)
— Bersenyi báró és családja. I-II. (284-285. sz.)
Amerikai elbeszélések. I. sor. Amerikai elbeszélés Aladár. (247. sz.)
Amicia (de) Edmondo. A bor és egyéb aranyok. (17. sz.)
Angol elbeszélés tára. I. Ford. Margus Géza. (218. sz.)
Barum millió. Onletrajzokból. (172. sz.)
Bármény István. Vadász-törté-tek. (28. sz.)
— Szól a puská. (117. sz.)
Beckey László. Amerikába és vissza. (Új kalandok). (127. sz.)
Benedek Elek. Apró történetek. (228. sz.)
Berkei (Charles de) A kis marké. Regény. Ford. Lándor Ti. (229. sz.)
Boccaccio. Valogatott elbeszélés-kötet. (60. sz.)
Bourget. Három elbeszélés. Ford. Hevesi Sándor. (38. sz.)
Butty Sándor. Embertélek. (197. sz.)
Bütyk A. Az erőfeszítés. Elbeszélés. Fordította Tóth B. (48. sz.)
Capuano. Castelnovo. Olasz elbeszélés tára. (90. sz.)
Conan Doyle. Detektiv-törté-tek. Ford. Lándor T. (189. sz.)
— Ugyanaz II. (222. sz.)
— III. (273. sz.)
— IV. (320. sz.)
Coppée. Henriette. Ford. B. Töl-cessey Margit. (82. sz.)
— Ador Besszi. Regény. Fordította Tóth Béla. (124. sz.)
Csehok. Falusi asszonyok és egyéb elbeszélések. (60. sz.)
Cyprian (Andor József). Mar- gitta székes és egyéb törté-tek. (190. sz.)
Dickens. A Daktár. Fordította G. Pogány Irma és Pogány Margit. (205. sz.)
Dostojevszki. Egy játékos nap-vegy. Ford. Szabó Endre. (109-170. sz.)
Droz G. Az őr, az asszony és a baba. Rajzok. (39. sz.)
Endrői Sándor. Gitta. Az ott- hon világából. (Elbeszélések). (212. sz.)
Farina. Salvatore. Erősebb a szerelmem. Regény. (110. sz.)
Fáy A. Valogatott mesék. Ba- dics Ferenc vezetésével. (54. sz.)
Franczia elbeszélés tára. I. sor. (17. sz.)
— II. sorozat. (98. sz.)
— III. sorozat. (161. sz.)
— IV. sorozat. (254. sz.)
France Anatole. Régi dolgok. (140)
Gorkij Maxim. Csudra Makar és egyéb történetek. Fordította Ambrozy Dezső. (252)
— Malva. Ford. Yartin. (269. sz.)
— Huszonhat és egy. (290. sz.)
Heltai Jenő. Valogatott mesék. (90. sz.)
Heltai Jenő. Gertie és egyéb el- beszélések. (248. sz.)
Herczeg Ferenc. Elbeszélések. (198. sz.)
Hoffmann E. T. A. Coppélia. — Antonia. Ford. Alexander (317. sz.)
Ignatus. Valogatott a G. kúron. (292. sz.)
Jókai Mór. Szép Annyika. Kis történet. (161. sz.)
— Ne nyul hozzáz és egyéb el- beszélések. (161. sz.)
— Talléros Zebulun levelei. Vár- d. Béla jegyzetével. (183)
— Népvilág. Elbeszélések. Iskolai kiadás. (254. sz.)
— J. földesúr. Isk. kiad. (260-261.)
— Márciusi írtó szerzők. A szá- badság harca. (283. sz.)
— Petőfi Sándor. (291. sz.)
Kármán József. Elbeszélések. (206)
Kármán József. Fanni nagy- mányai. (22. sz.)
Kabos Ede. A csengeri kalapok és egyéb történetek. (67. sz.)
Kemechez Jenő. Bodrogkői törté- netek. (281. sz.)
Kenedi Géza. Harom elbeszélés. (124. sz.)
Kiliand. Elbeszélések. Norvég- bírd. Ritók Emma. (92)

FÓVÁROSI ORFEUM Waldmann Imre igazgató Nagymező-utca 17. Ma és mindennap INDRA nagy létfeltámas operette Carola és Mariot fellépésével továbbá Monna Vanna paródia a Tarka Színpadon, valamint a kitűnő márciusi varieté-műsor. Nappali pénztár d. e. 10-11 óra u. g. 3-6-ig. A Műhelyben reggel 8 óráig Vörös Ede cigányzenekara hangversenyek.

Az Athenaeum Zsebszótárai:

Magyar és Német Zsebszótár. Tekintettel a két nyelv szólására. 3-ik kiadás. I. rész: Német-Magyar. II. rész: Magyar-Német. Szerkesztette KELEMEN (WOLFF) BÉLA. Minden rész külön, csinos vászonkötésben ... 2 kor. A két rész erős félbörkötésben ... 4 kor.

Latin és Magyar Zsebszótár.

I. rész: Latin-Magyar. II. rész: Magyar-Latin. Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Minden rész külön, tartós vászonkötésben ... 2 kor. A két rész erős félbörkötésben ... 4 kor. Ennek kiegészítésül most jelent meg a Latin Tulajdonnevek Tára. Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Ára csinos vászonkötésben ... 80 fill.

Franczia és Magyar Zsebszótár

I. rész: Francia-Magyar. II. rész: Magyar-Fran- czia. Szerkesztette UJVÁRY BÉLA. Minden rész külön, csinos vászonkötésben ... 2 kor. A két rész egy erős félbörkötésben ... 4 kor.

Horvát-Magyar és Magyar-Horvát Szótár.

Szerkesztette MARGALITS EDE. Ára csinos vászonkötésben ... 2 kor.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operabáz	Nemzeti színház	Vigszínház	Nepszínház	Magyar színház
Kedd	Afrikai nő	Lady Winder- mere legyezője	Kéz kezét mos	Bob herceg	Gotterhalte
Szerda	Nincs előadás	Monna Vanna	A kis fészek	Bob herceg	Gotterhalte
Csütörtök	Carmen	A föld	Kéz kezét mos	Bob herceg	Grant kapitány gyermekei Gotterhalte
Péntek	Nincs előadás	Elve temetkezé- Első látogatás Parasztecsület	Mici hercegnő	Bob herceg	Gotterhalte
Szombat	Don Juan	Elve temetkezé- Első látogatás Parasztecsület	Mici hercegnő	Bob herceg	Gotterhalte
d. n. Vasárnap este	A donovér	Rosenkranz és Gildenstern Az ember tragédiája	Mici hercegnő	Kossuth Lajos	A bajusz Gotterhalte
	A donovér	Kéz kezét mos	Bob herceg	Gotterhalte	